

**ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА
И ВАСПИТАЊА
од 2022/2023. до 2025/26.год.**

Костојевићи

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;

16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ РАЗРЕД

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Српски језик	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Свет око нас	2	72
5.	Ликовна култура	1	36
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
УКУПНО: А		19	684
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	Нед.	Год.
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање ³	1	36
УКУПНО: Б		1	36
УКУПНО: А + Б		20	720
Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	Нед.	Год.
1.	Редовна настава	20	720
2.	Дигитални свет ⁵	1	36
3.	Допунска настава	1	36

4.	Настава у природи**	7-10 дана годишње	
Ред- број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	Нед.	Год.
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности ⁶	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње	

³ Ученик бира један од понуђених изборних програма.

⁵ Дигитални свет је обавезна за све ученике.

⁶ Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

** Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником.

Настава се изводи на српском језику.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ РАЗРЕД

А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Разред - први

Годишњи фонд часова: 180 часова

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ	<ul style="list-style-type: none">- разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице;- влада основном техником читања и писања ћириличног текста;- разуме оно што прочита;- активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита;	Глас и слово; штампана и писана слова ћириличног писма. Речи и реченице као говорне и писане целине. Текстови засићени словима која се обрађују/текстови предвиђени за глобално читање. Све врсте текстова који су написани штампаним или писаним словима. Језичке игре. Аналитичко-синтетичка вежбања; лексичка и синтаксичка вежбања; моторичке вежбе. Писање (преписивање, самостално писање и диктат). Читање (шчитавање/глобално читање, гласно и тихо читање); питања којима се проверава разумевање прочитаног. Изговор и писање гласова који ученицима причињавају тешкоће (нпр. њ, њ; џ, ч; ј, љ).
КЊИЖЕВНОСТ	<ul style="list-style-type: none">- препозна песму, причу и драмски текст;- одреди главни догађај, време (редослед догађаја) и место дешавања у вези са прочитаним текстом;	ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Народна песма, <i>Ја сам чудо видео</i> Јован Јовановић Змај, <i>Зимска песма</i> Војислав Илић, <i>Пролетња зора/Воја</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - уочи ликове и прави разлику између њихових позитивних и негативних особина; - изрази своје мишљење о понашању ликова у књижевном делу; - препозна загонетку и разуме њено значење; - препозна басну и разуме њено значење; 	<p>Царић, <i>Пролеће/Мира Алечковић, Ветар сејач</i> Десанка Максимовић, <i>Првак; Хвалисави зечеву/У гостима/Ливадско звонце</i> Гвидо Тартаља, <i>Китова беба/Мрави/Постеља за зеку</i> Бранко Ћопић, <i>Јежева кућица</i> (читање у наставцима) Душан Радовић, <i>Јесења песма/Срећна Нова година</i> Љубивоје Ршумовић, <i>Ау што је школа згодна; Дете/Деца су украс света</i> Стеван Раичковић, <i>Цртанка/Бранислав Лазаревић, Сликар</i> Перо Зубац, <i>Добар друг ти вреди више</i> Драгомир Ђорђевић, <i>Није лако бити дете</i></p> <p>Проза</p> <p>Народна прича, <i>Свети Сава и ђаци</i> Народна прича, <i>Деда и репа /Голуб и пчела</i> Народна басна, <i>Лисица и гавран</i> Доситеј Обрадовић, <i>Два јарца; Две козе</i> Лав Николајевич Толстој, <i>Два друга</i> Драган Лукић, <i>Јоца вози тролејбус/Игор Коларов, Дум-дум</i> Оливер и његов бубањ Ђуро Дамјановић, <i>Дан кад је јутро било слово/Весна Ћоровић Бутрић, Ноћни ћошак</i> Избор из народних и ауторских</p>
--	---	--

		<p>загонетки (Десанка Максимовић, <i>Загонетке лаке за прваке ђаке</i>, <i>Загонетке</i> Григора Витеза и Бране Цветковића)</p> <p>Драмски текстови Гвидо Тартаља, <i>Зна он унапред</i> Душан Радовић, <i>Тужабаба</i> Александар Поповић, <i>Неће увек да буде први</i> Бора Ољачић, <i>Први дан у школи</i></p> <p>Популарни и информативни текстови Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе (Свети Сава, Вук Стефановић Караџић, знаменита завичајна личност и др.); Милан Шипка: <i>Буквар</i></p> <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА <i>Јован Јовановић Змај</i>, Песме за децу (избор) Избор из басни и сликовница за децу</p> <p>Књижевни појмови:</p> <ul style="list-style-type: none"> - песма; - прича; - догађај; место и време збивања; - књижевни лик - изглед, основне особине и поступци; - драмски текст за децу; - шаљива песма; - басна;
--	--	---

<p>ЈЕЗИК Грамматика, правопис и ортоепија</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разликује слово, реч и реченицу; - правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом, односно интерпункцијским знаком на крају; - правилно употреби велико слово; 	<p>- загонетка.</p> <p>Реченица; реч; слово.</p> <p>Улога гласа/слова у разликовању значења изговорене односно написане речи.</p> <p>Реченице као обавештење, питање и заповест.</p> <p>Велико слово на почетку реченице, у писању личних имена и презимена, имена насеља (једночланих) и назива места и улице у којој ученик живи, као и назив школе коју похађа.</p> <p>Правилно потписивање (име, па презиме).</p> <p>Тачка на крају реченице; место и функција упитника и узвичника у реченици.</p>	
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; - обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; - усмено препричава; усмено прича према слици/сликама и о доживљајима; - усмено описује ствари из непосредног окружења; - бира и користи одговарајуће речи у говору; на правилан начин користи нове речи у свакодневном говору; - напамет говори краће књижевне текстове; 	<p>Говорење</p>	<p>Вођени и слободни разговор.</p> <p>Говорни предлошци.</p> <p>Усмена порука.</p> <p>Причање, препричавање и описивање.</p> <p>Казивање књижевног текста.</p> <p>Драмски, драматизовани текстови, сценска импровизација.</p> <p>Сценско извођење текста (драмско и луткарско).</p> <p>Богађење речника:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - учествује у сценском извођењу текста; - пажљиво и културно слуша саговорнике; - слуша, разуме и парафразира поруку; - слуша интерпретативно читање и казивање књижевних текстова ради разумевања и доживљавања; - примењује основна правописна правила; - пише читко и уредно; - писмено одговара на постављена питања; - спаја више реченица у краћу целину; - пише реченице по диктату примењујући основна правописна правила; 		<p>лексичке и синтаксичке вежбе.</p> <p>Разговорне, ситуационе и језичке игре.</p>
		Слушање	<p>Стварне и симулиране ситуације.</p> <p>Слушна порука.</p> <p>Аудио-визуелни записи.</p> <p>Игре за развијање слушне пажње.</p>
		Писање	<p>Питања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама, о књижевном и некњижевном тексту.</p> <p>Писана порука.</p> <p>Краћа текстуална целина: о сопственом искуству, о доживљају, о сликама, поводом књижевног текста.</p> <p>Реченице/кратак текст погодан за диктирање.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - гласно чита, правилно и са разумевањем; - тихо чита (<i>у себи</i>) са разумевањем прочитаног; - пронађе информације експлицитно изнете у тексту. 	Читање	<p>Књижевни текстови. Текстови са практичном наменом: позивница, упутство, списак за куповину и др. Нелинеарни текстови: текст у табели, распоред часова, стрип, улазница и др. Информативни текстови:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. уџбенички: Милан Шипка, <i>Буквар</i>; текстови о знаменитим личностима српске културе; 2. вануџбенички: о правилима учтивог понашања (бонтон); о месту у којем ученици живе; о животињама итд.
--	---	---------------	--

Кључни појмови: почетно читање и писање, књижевност, језик и језичка култура.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Примењује основна знања о српском језику и основна начела тумачења књижевних дела; поштује књижевнојезичку норму и користи језик као низ стваралачких могућности у усменој и писаној комуникацији – обликује логичан и структуриран говорени и писани текст; чита, тумачи, упоређује и вреднује књижевнеи неуметничке текстове прикладне узрасту ученика; уме да изабере дела за читање према свом литерарном укусу; чува, негује и воли српски језик.

Компетенције: Компетенција за учење, комуникација, сарадња, естетска компетенција
Исходи воде развијању следећих стандарда:

- Почетно читање и писање 1CJ.121;1CJ 122;1CJ124;1CJ128; 1CJ131; 1CJ132 1CJ 135; 1CJ137; 1CJ139; 1CJ221; 1CJ 223;;1CJ 227; 1CJ228; 1CJ229;1CJ231; 1CJ321; 1CJ327; 1CJ331; 1CJ335
- Књижевност : 1CJ152; 1CJ153; 1CJ154; 1CJ252; 1CJ254; 1CJ255; 1CJ351; 1CJ352
- Језик: 1CJ133; 1CJ134; 1CJ145; 1CJ232; 1CJ233; 1CJ 234; 1CJ344
- Језичка култура : 1CJ011; 1CJ012; 1CJ013; 1CJ015; 1CJ016; 1CJ017

Језичка култура

1CJ.0.1 . 1 . познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике

1CJ.0.1.2. користи форме учтивог обраћања

1CJ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења" или „скандирања"

1CJ.0.1.5. уме самостално (својим речима) да описује и да прича на задату тему: држи се теме, јасно структурира казивање (уводни, средишњи и завршни део казивања), добро распоређујући основну информацију и додатне информације

1CJ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање

1CJ.0.1.7. уме у кратким цртама да образложи неку своју идеју

Почетно читање и писање

1CJ. 1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста

1CJ. 1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане уједној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.)

1CJ. 1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник)

1CJ. 1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му седопада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате

1CJ.2.2.1. чита текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха; уме да одредина ком месту у тексту је пауза, место логичког акцента; који део текста треба прочитати брже, а који спорије

1CJ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле)

1CJ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту

1CJ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.)

1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/недопада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже сапоступцима ликова

1CJ.2.2.9. издваја делове текста који су му нејасни

1CJ. 1.3.1. пише писаним словима ћирилице

1CJ. 1.3.2. уме да се потпише

1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре

1CJ. 1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи)

1CJ. 1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.)

1CJ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације изразличитих делова дужег текста

1CJ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. Објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на својапредвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста)

1CJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користиразноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене

1CJ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст)

Књижевност

1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну)

1CJ. 1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) укњижевноуметничком тексту

1CJ. 1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту

1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине - пословице,загонетке, брзалице)

1CJ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; иодносе међу ликовима у књижевноуметничком тексту

1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја укњижевноуметничком тексту)

1CJ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст

1CJ.3.5.2. уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту

Језик

1CJ. 1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућиминтерпункцијским знаком

1CJ. 1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места(једночланих), назива школе

- CJ. 1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају усвакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.)
- 1CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пишеприсвојне придеве {-ов/-ев/-ии, -ски/-чки/-шки}\ правилно пише гласове ћ, ч, ђ, Љ; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији; правилно пише речцу л_и и речцу не; употребљава запету при набрајању
- 1CJ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи уреченици, типове реченица, дужину реченице...)
-] CJ.2.3.4. држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима
- 1CJ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм предмета *Српски језик* у првом разреду основне школе чине четири предметне области:

Почетно читање и писање, Књижевност, Језик и Језичка култура.

Препоручена дистрибуција часова по предметним областима је следећа:

Почетно читање и писање - 90 часова,

Књижевност - 45 часова,

Језик - 10 часова

Језичка култура - 35 часова.

Све области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима.

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ	<p>Настава почетног читања и писања изводи се у првом полугодишту првог разреда основне школе, али, ако је потребно, наставља се и у другом полугодишту. Почетно читање и писање реализује се самостално, али обухвата и садржаје из Књижевности, Језика и Језичке културе.</p> <p>Припремни период</p> <p>У припремном периоду учитељи треба да испитају способности ученика, и то: причање, препричавање, познавање слова, познавање читања и писања, спретност у руковању прибором за писање и цртање. У току овог периода испитивање ученика се обавља кроз активности које се међусобно прожимају.</p> <p>Усмено изражавање се изводи кроз игре и активности где се вежба комуникација (поздрављање у</p>

конкретним ситуацијама: добро јутро, добар дан и довиђења; захваљивање, извињавање). Ученици могу причати на основу посматрања слика и низа слика. Могу препричавати слушани текст, позоришне или луткарске представе разговетним природним говором и правилним изговором. Учитељи треба да воде рачуна о правилној артикулацији гласова и да са ученицима коментаришу одслушано.

Вежбе у посматрању се односе на уочавање целине и детаља, посматрање предмета, појава и околине. Треба их тематски организовати. Прво се посматра учионица, па се касније та активност проширује на околину. Ученици могу посматрати предмете, људе, животиње, догађаје, слике, слике у низу, фотографије, објекте из околине и сл. Пажњу ученика треба усмерити на целину, затим на најважније појединости и на крају на мање важне појединости. Опажају се: облици, боје, односи, покрети, мимика и гестови, скривени детаљи и сл.

Вежбе у слушању почињу слушањем онога што говоре учитељи, други ученици, глумци и спикери. Слушани говор се коментарише да би се одредиле говорне карактеристике говорника. Слушање треба да буде повезано са мимиком и гестовима који прате оно што се говори. Обавезно инсистирати на подражавању правилног говора. Током слушања одвајати битно од небитног, неговати пажњу и концентрацију. Слушају се и звукови ономатопејског типа, шумови, артикулисани и неартикулисани звукови.

Аналитичка вежбања треба да буду занимљива и подстицајна јер су један од најважнијих предуслова за учење читања и писања. Не изводе се изоловано већ су повезана са вежбама слушања и посматрања. Уочава се позиција гласова у речи која је изговорена и позиција слова у речи која је написана. Када ученици савладају уочавање гласова и њихову позицију у речима, прелази се на растављање речи на гласове. За почетак се препоручују речи од два гласа, а затим од три, четири и више.

Синтетичка вежбања се организују упоредо са аналитичким. Речи које су већ растављене на гласове опет се сливају у целину. Почиње се од најлакших и иде ка све тежим. Ученици се на тај начин припремају за читање и разумевање прочитаног.

Вежбе у отклањању дијалекатских и жаргонских карактеристика говора се изводе полако и систематично. Учитељи посебну пажњу треба да обрате на изговор гласова ђ, ћ; џ, ч; ј, љ.

Моторичке вежбе за развијање руке, шаке и прстију се развијају кроз игру. Препоручује се везивање чворова од канапа, везивање пертли, закопчавање дугмића, низање перлица (могу се изводити и на часовима физичког васпитања). Графомоторичке вежбе су веома важне у припреми за писање. Свака графомоторичка вежба треба да се повеже са неким догађајем, вежбом слушања, посматрања, причања и сл. Такве вежбе, односно писање елемената слова, изводе се на различите начине, кроз цртеже,

рамове за слике у простору предвиђеном за писање. Ученике треба подстицати да употпуне цртеж додајући своје елементе (корелација са ликовном културом). Вежбе писања линија изводити без подизања руке, из једног потеза. Ученике усмеравати на правилно држање оловке (графитне оловке, хемијске оловке, налив пера, фломастера). Употребу гумице треба свести на минимум, јер смањује одговорност ученика у писању. Пазити на правилно држање тела, удаљеност од стола, правилан положај тела у односу на сто и на угао писања. При писању учити ученике да не журе, да рука буде опуштена.

Учење читања и писања

Дидактичко-методичка организација наставе почетног читања и писања зависи од много фактора, а најважнији је онај који се односи на предзнања ученика. Учитељи бирају поступак који ће користити у настави почетног читања и писања - комбинацију монографског и групног поступка, групни или комплексни поступак.

Наставу почетног читања и писања треба изводити на више нивоа уз примену принципа индивидуализације. У сваком одељењу постоје ученици који знају да читају и они који само познају слова или не знају да читају. Садржаји, методе и облици рада треба да се прилагоде могућностима и потребама ученика.

У овом периоду ученици треба да вежбају читање одговарајућих текстова, правилно изговарају све гласове и правилно наглашавају речи и реченице. Треба обратити пажњу на индивидуалне способности ученика. Свако дете чита својим темпом и према својим способностима. Пожељно је често проверавати степен савладаности технике читања и разумевања прочитаног. При учењу читања могу се користити игре словима и речима, језичке игре (ребуси, испуњалке, укрштене речи). Ученици тако упознају нове садржаје, ситуације имају већу мотивисаност, а атмосфера је пријатна и опуштена. Подстицати ученике да свакодневно вежбају читање код куће. Сарађивати са родитељима ученика и пружити им неопходне информације везане за читање (мотивација деце, читање у свакодневним животним ситуацијама, удаљеност текста од очију је 30 центиметара и сл.).

Ученици уче да пишу појединачна штампана и писана слова, речи и реченице; цифре. Размак између штампаних слова у речима мора да буде равномеран. Код учења писаних слова посебну пажњу треба посветити графичком увезивању слова у речима. Слова треба да буду исте висине и дебљине, а размак између речи уједначен. Писање увежбавати кроз преписивање, допуњавање реченица, састављање реченица на основу слике, састављање реченица на основу низа слика, диктате и самостално писање реченица и краћих текстуалних целина. Поред усвајања облика слова, смера писања самог слова, посебну пажњу треба обратити на просторну оријентацију у свесци. Појединачно писање слова се

	<p>ограничава на један до два реда у свесци. Дневна оптерећеност писањем не треба да је дужа од 25 минута. Леворука деца пишу левом руком.</p> <p>Усавршавање читања и писања</p> <p>У овом периоду ученик треба да влада основном техником читања и писања. Усавршавање читања треба вежбати на текстовима који су кратки, динамични, интересантни и примерени узрасту ученика, као и на текстовима школске и домаће лектире. Посебну пажњу обратити на разумевање прочитаних речи, реченица и текстова. Редовним вежбањем ученици аутоматизују процес читања и писања.</p>
КЊИЖЕВНОСТ	<p>Препоручени садржаји из области Књижевност савладавају се током целе школске године, из буквара/почетнице и уз помоћ читанке као основних наставних средстава, тако што учитељ планира њихову реализацију у складу са индивидуалним карактеристикама ученика и укупним могућностима колектива, руководећи се исходима учења.</p> <p>Приликом оспособљавања ученика да уз помоћ учитеља разумеју текстове из школске лектире, али и популарне, информативне текстове из часописа за децу, енциклопедија и сл. важно је настојати да се уоче догађаји, просторни и временски односи и битне појединости у описима бића и природе. Како се текстови из школске лектире користе за усавршавање читања и писања и увођење ученика у основне појмове о књижевности, тако се ученици подстичу да уоче ликове у књижевном делу, њихове особине и поступке; њихова емоционална стања (радосно, тужно, смешно) и да разликују појмове добра и зла.</p> <p>У прописаним текстовима из школске лектире понуђен је избор, односно опредељивање учитеља да у неким случајевима изабере између два, односно три дела (нпр. бира се једна народна прича - Деда и репа или Голуб и пчела, бира се једна од три понуђене песме Гвида Тартаље, а од Љубивоја Ршумовића обавезно је обрадити песму Ау што је школа згодна, а поред ње бира се још једна од две које су понуђене - Дете или Деца су украс света, итд.).</p> <p>Први пут се уводи читање текста у наставцима, на примеру Жежеве кућице Бранка Ћопића. То подразумева да учитељ, према плану који сам осмисли и одговарајућом динамиком, чита део по део Ћопићевог текста и разговара са ученицима о прочитаном на неколико планираних часова мотивишући их да дело прочитају и сами.</p> <p>Пошто су текстови предвиђени програмом једноставни, кратки и засновани на хронолошком низању догађаја, ученик треба да одреди где се и када дешава радња и да разуме узрочно-последични распоред догађаја, односно шта се у фабулативном тексту десило прво, а шта следеће, шта је претходило неком догађају а шта из њега следи.</p> <p>Ученик треба да уочи формалну различитост поезије, прозе и драмског текста (разликовање стиха од</p>

прозног и драмског текста писаног по улогама) и њихове основне генолошке карактеристике (нпр. одсуство фабуле у лирском делу, ритмичност стихова или низање догађаја у епском и драмском делу), али не на нивоу дефинисања генолошких појмова. Ученик треба да разликује песму (и шаљиву песму - по тону певања) од приче (басне) и драмског текста, али без увођења дефиниција књижевнотеоријских појмова. Детаљније термилошко одређивање уводи се поступно у старијим разредима.

Ученик треба да буде у стању да разуме пренесено значење загонетке без формулисања у њој постојећих стилских поступака; да препознаје жанр басне као приче са пренесеним значењем (без увођења појма алегорије), да буде упознат са постојањем народне и ауторске басне (које могу бити у стиху или у прози), да у баснама ликови могу бити не само животиње, већ и биљке, предмети, антропоморфизована бића (Срећа, Нада) или људи и, коначно, да буде у стању да разуме њено пренесено значење и издвоји њену поуку. Пошто се у овом узрасту интегрални текст басне неретко адаптира, скраћује, у исходима нису наведени структурни жанровски елементи басне (фабула и поука), поготово што поука у народној басни и код неких аутора није издвојена (а наравоученија Доситеја Обрадовића су у неким адаптацијама скраћена или изостављена).

Ученици се оспособљавају да уоче непознате и мање познате речи у тексту и да питају учитеља за њихово објашњење како би што боље разумели значење текста. Вођени питањима (ко?, шта?, где?, када?, зашто?) о прочитаном садржају, ученици се оспособљавају да као одговоре формулишу: реченице, одељке, краће текстовне целине, зависно од индивидуалних способности. Током обраде књижевних текстова ученици стичу прва литерарно-естетска искуства и формирају своје ставове о делу које слушају или читају. Учитељ подстиче ученике да своје ставове и искажу.

Приликом читања лирских песама ученици поступно уче да препознају и доживе мелодичност песама и да их изражајно читају и рецитију (по избору). Успостављање разлике између дела у стиху и дела у прози не врши се на теоријском нивоу.

Приликом обраде драмских текстова за децу ученици се мотивишу на читав низ стваралачких активности које настају поводом дела (сценски наступ, драмска игра, луткрска игра, драмски дијалози, гледање дечје позоришне представе, снимање и коментарисање драматизованих одломака). Притом ученици усвајају и правила понашања у позоришту у оквиру васпитног деловања школе. Уз активно слушање, а потом и самостално читање једноставних књижевних и осталих типова текстова ученици се оспособљавају да садржаје доводе у везу са илустрацијама које прате књижевни, популарни и информативни текст.

Од првог разреда садржајима програма се сугерише систематично и поступно усвајање књижевних

	<p>појмова, а учитељима се препоручује да континуирано уводе нове речи у речнички фонд ученика, како би се он обогатио. Усвајање књижевних појмова не подразумева учење њихових дефиниција, већ њихово именовање и описно образлагање појма, уочавање његове улоге у књижевноуметничком тексту. Стицању читалачких навика доприноси поновно враћање домаће лектире у школске програме. У првом разреду часови домаће лектире реализују се у другом полугодишту. У намери да се ученици од првог разреда навикавају на читање лектире у обавезном и слободном избору, успоставља се сарадња са школским библиотекаром, а неколико часова се током године може реализовати у школској библиотеци.</p> <p>Вештина читања и разумевања прочитаног стиче се и у оквиру Језичке културе и при обради књижевноуметничких текстова. Ученици се подстичу да читају текстове у сликовницама (на пример, басне, бајке и приче).</p>
<p>ЈЕЗИК</p>	<p>У настави језика ученици се оспособљавају за правилну усмену и писмену комуникацију стандардним српским језиком. Отуда захтеви у овом програму нису усмерени само на језичка правила и граматичке норме већ и на њихову функцију. На пример, реченица се не упознаје само као граматичка јединица (са становишта њене структуре) већ и као комуникативна јединица (са становишта њене функције у комуникацији).</p> <p>Граматика</p> <p>Основни програмски захтев у настави граматике јесте да се ученицима језик представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција.</p> <p>У оквиру вежби слушања, говорења, читања и писања ученици запажају језичке појаве без њиховог именовања. Тако се поставља основа за проширивање језичких садржаја у старијим разредима.</p> <p>Потребно је указивати на разликовну функцију гласа у оквиру речи (нпр. ђак, џак). Тако се посредно скреће пажња на важност правилног писања слова, односно правилног изговарања гласова.</p> <p>Елементарне основе из морфологије ученици стичу уочавајући реч као језичку јединицу између гласа и реченице. Речи увек треба уочавати и обрађивати у оквиру реченице. У писању треба скренути пажњу на то да је реч одвојена белинама са обе стране, а у говору учитељ треба да нагласи правилан акценат неке речи (уколико је ученици погрешно изговарају).</p> <p>Реченице треба уочавати, кад год је то могуће, у оквиру текста. У писању посебно треба скренути пажњу на то да реченице почињу великим словом и завршавају се тачком, знаком питања или знаком узвика (на овај начин се повезују граматика и правопис). Када се реченица изговара, ученицима се скреће</p>

	<p>пажња на њену интонацију, нарочито ако се ради о питању.</p> <p>Вежбе за усвајање и утврђивање знања из граматике до нивоа његове практичне примене у новим говорним ситуацијама проистичу из програмских захтева, али су у великој мери условљене конкретном ситуацијом у одељењу - говорним одступањима од књижевног језика, колебањима, грешкама које се јављају у писменом изражавању ученика. Стога се садржај вежбања у настави језика мора одређивати на основу систематског праћења говора и писања ученика.</p> <p>Правопис</p> <p>Правописна правила ученици треба да савладају путем систематских вежбања (елементарних и сложених). Ова вежбања треба да буду што разноврснија и треба их организовати што чешће.</p>
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>Област Језичка култура обухвата развијање основне писмености ученика, односно усавршавање говорења, слушања, читања и писања. Ове четири програмске подобласти усмерене су на неговање културе говора, писменог изражавања, богаћење речника и, у ширем смислу, на развијање комуникативних способности ученика. Наставни рад у области Језичка култура реализује се у прожимању са другим областима предмета, као и кроз самосталне наставне јединице.</p> <p>Говорење ученика развија се у разговору у којем их учитељ усмерава да усавршавају своју комуникацију. У вођеном разговору о књижевном тексту или о одређеној теми, ученици одговарају на питања, постављају питања, износе своја мишљења и ставове. Слободни, односно друштвени разговор, основа је свакодневне комуникације и зато је потребно ученике усмеравати како да учтиво започну разговор, размењују информације и користе основне форме учтивости. У току разговора могу се издвајати ситуациони говорни предлошци који се користе у свакодневним комуникативним ситуацијама. Ученици се охрабрују да обликују усмену поруку у којој ће изнети информације на примерима из свакодневног школског живота. У току сваког разговора ученици се подстичу да говоре, односно да износе информације, своја мишљења, именују осећања, уз одабир одговарајућих речи.</p> <p>Препоручени облици усменог изражавања јесу причање, препричавање и описивање. То су садржаји програма, односно садржаји учења. Ученик се постепено уводи у усмено изражавање и учи како да преприча текст, како да прича или како да описује. Изражавање се реализује кроз говорне вежбе уз помоћ датог или заједничког плана. План помаже ученицима да осмисле садржину говора, али не треба спутавати оне који могу да говоре самостално са индивидуалним планом, па и без њега. Усмено се препричава краћи текст, део позоришне представе или филма. Препоручене врсте причања су: причање о слици или по низу слика (прича у сликама), причање о доживљајима и догађајима. Описују се годишња доба, биљке и животиње, најбољи друг или другарица, чланови породице, кућни љубимци и сл. Ученици</p>

се упућују на правилно говорно изражавање.

Учење напамет и говорење одабраних текстова или њихових кратких одломака усмерено је на богаћење речника и правилан говор. Говоре се напамет научене одабране песме, уз увођење ученика у правила рецитовања. Такође, могу се напамет научити и говорити кратки одломци из прича и делови драмског текста (лице). Циљ ове врсте говорења је изражајни говор, а не само меморисање текста. Зато треба пажљиво одабрати шта ће деца учити напамет, а неки од критеријума су уметничка вредност текста и његова прилагођеност узрасту. Сценски се изводе драмски текстови из школске лектире и драматизовани текстови. Сценске игре најбоље је реализовати на основу књижевних дела која су погодна за сценску импровизацију.

Богачење речника у функцији јасног изражавања реализује се кроз коришћење адекватних речи у говору, усвајање и коришћење нових речи, као и проширивање опсега значења у оквиру једне речи. Нове речи се усвајају из правилног говора и из књижевних и некњижевних текстова. Ученици се упућују да из свог активног речника, уз активирање пасивног, користе речи које што прецизније преносе жељену информацију, али и да речима могу говор учинити лепшим.

Језичка култура ученика негује се и кроз игровне активности, посебно кроз језичке игре. Врсте игара потребно је одабрати према интересовањима ученика или у контексту наставног садржаја. То могу бити разговорне игре, на пример, разговор са непослушном лутком, разговор са књижевним ликом, затим ситуационе игре, односно стварне ситуације, на пример, разговор у продавници, разговор код лекара. Такође, могу се одабрати и преметаљке, ребуси, палиндроми, уланчавање, допуњалке, једноставне укрштене речи.

Слушање је важна активност у комуникацији. Ученици се у разговору упућују да пажљиво и културно слушају саговорнике. У наставном контексту ученици слушају шта други говоре и то потврђују репродуковањем или парафразирањем слушне поруке, као и поступањем по молбама и усменим инструкцијама одраслих и вршњака. Пажљиво слушање практикује се и у симулираним ситуацијама (разговорне и ситуационе игре). Ученици слушају читање учитеља, вршњака, спикера.

Запис по слушању подразумева диктат, којим се вежба и писање. Међутим, први корак у реализацији диктата је слушање и уочавање границе између речи и реченица у зависности од интонације, чиме се развија језичко повезивање изговорене и записане речи.

Игре за развијање слушне пажње изводе се у наставном контексту: пажљиво слушање са задатком, на пример, Препознај ко говори, Слушај како говорим (тихо, брзо), Чујем глас т...

Писање и читање се увежбавају у настави почетног читања и писања, а затим у областима Књижевност,

Језик и Језичка култура. У садржајима програма из области Језичка култура дати су основни елементи који се односе на писменост ученика, с тим да се они не могу посматрати изоловано, већ у садејству са исходима и препорученим садржајима у свим областима предмета. Дакле, читање и писање се не уче посебно у оквиру наставних области, већ кроз све наставне садржаје.

У првом разреду ученици пишу реченице и краће текстуалне целине. Посебно се води рачуна о индивидуалном приступу ученику, што подразумева подстицање према способностима и могућностима у писању. Ако дете има тешкоћа у писању, потребно је пажљиво и постепено га уводити у писање, док дете које напредује треба подстицати адекватним захтевима. Ученици писмено одговарају на једноставна питања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама, као и на питања о књижевном и некњижевном тексту. Осим тога, ученици самостално осмишљавају и пишу реченице о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама. Такође, записују наслов слике или наслове слика у низу и реченице на основу слике или низа слика (прича у сликама).

Ученици се оспособљавају да запишу краћу писану поруку којом преносе информације и која има практичну намену. Ове поруке немају класичну форму, већ служе за свакодневне намене, на пример, информације о школским обавезама (информације о ваннаставним активностима, списак школског прибора, потребног материјала за школске предмете).

Учење самосталног писања текста почиње спајањем више реченица у целину. Ученици пишу о свом искуству, о доживљају, о слици или по низу слика (прича у сликама). Према својим способностима ученик ће написати две, три повезане реченице или краћи текст.

У писању се примењују научена правописна правила која се уче у оквиру области Језик. Потребно је да се правопис у писању доследно примењује од почетног читања и писања. Ученици се упућују да бирају адекватне речи и да их употребљавају нове док пишу.

Читање се увежбава на делима школске и домаће лектире, и на другим књижевним и некњижевним текстовима. Посебна пажња треба да је усмерена на читање информативних текстова, према интересовањима ученика и у друштвеном контексту, према препорученим садржајима програма. Потребно је практиковати следеће врсте читања: гласно читање (целог текста, штафетно, флексибилно, драмског текста по улогама); тихо читање (у себи). Разумевање текста показује се помоћу подстицаја или питања и исказивањем теме/поенте текста (у складу са предзнањем), као и представљањем кључних делова текста сликом (илустрација текста). Информације у тексту проналазе се вођено (одговарањем на репродуктивна питања ко?, где?, како?, када?) и самостално, без детаљно датих упутстава.

Допунска настава из српског језика – годишњи фонд часова 18.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице; - влада основном техником читања и писања ћириличног текста; - разуме оно што прочита; - активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита; - препозна песму, причу и драмски текст; - одреди главни догађај, време (редослед догађаја) и место дешавања 	<ul style="list-style-type: none"> -Глас и слово; штампана и писана слова ћириличног писма. -Речи и реченице као говорне и писане целине. -Текстови засићени словима која се обрађују/текстови предвиђени за глобално читање. -Писање (преписивање, самостално писање и диктат). -Читање (шчитавање/глобално читање, гласно и тихо читање); питања којима се проверава разумевање прочитаног. -Изговор и писање гласова који ученицима причињавају тешкоће (нпр. ђ, ћ; џ, ч; ј, љ).
КЊИЖЕВНОСТ	у вези са прочитаним текстом;	
ЈЕЗИК Грамматика, правопис и ортоепија	<ul style="list-style-type: none"> - уочи ликове и прави разлику између њихових позитивних и негативних особина; - препозна басну и разуме њено значење; - разликује слово, реч и реченицу; - правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом, односно 	<ul style="list-style-type: none"> -Реченица; реч; слово. -Улога гласа/слова у разликовању значења изговорене односно написане речи. -Реченице као обавештење, питање и заповест. -Велико слово на почетку реченице, у писању личних имена и презимена, имена насеља (једночланих) и назива места и улице у којој ученик живи, као и назив школе коју похађа. -Правилно потписивање (име, па презиме).

		<p>интерпункцијским знаком на крају;</p> <ul style="list-style-type: none"> - правилно употреби велико слово; - учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; - обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; 	<p>-Тачка на крају реченице; место и функција упитника и узвичника у реченици.</p>
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Говорење	<ul style="list-style-type: none"> - усмено препричава; усмено прича према слици/сликама и о доживљајима; 	<p>-Вођени и слободни разговор. -Усмена порука. -Причање, препричавање и описивање.</p>
	Слушање	<ul style="list-style-type: none"> - усмено описује ствари из непосредног окружења; - бира и користи одговарајуће речи у говору; на правилан начин користи нове речи у свакодневном говору; 	<p>Стварне и симулиране ситуације. -Слушна порука..</p>
	Писање	<ul style="list-style-type: none"> - пажљиво и културно слуша саговорнике; - слуша, разуме и парафразира поруку; 	<p>-Питања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама, о књижевном и некњижевном тексту. -Писана порука.</p>
	Читање	<ul style="list-style-type: none"> - слуша интерпретативно читање и казивање књижевних текстова ради разумевања и доживљавања; - писмено одговара на постављена питања; 	<p>Књижевни текстови. -Текстови са практичном наменом: позивница, упутство, списак за куповину и др.</p>

Назив предмета: **ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**

Циљ: Циљ учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Разред : први

Годишњи фонд часова:72 часа

Област/тема	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Садржаји
ПОЗДРАВЉАЊЕ	- поздрави и отпоздрави, примењујући најједноставнија језичка средства;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Реаговање на усмени импулс саговорника (наставника, вршњака, и слично); успостављање контакта при сусрету. <i>Hi! Hello. Good morning/afternoon/evening/night. How are you? I'm fine, thank you, and you? Goodbye. Bye. See you (later/tomorrow). Have a nice day/weekend! Thanks, same to you!</i>

		<p>(Интер)културни садржаји: Формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости.</p>
<p>ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ; ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ; ДАВАЊЕ И И ТРАЖЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О ДРУГИМА</p>	<p>- представи себе и другог; - разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих;</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање кратких и једноставних текстова у којима се неко представља; представљање себе и других особа, присутних и одсутних.</p> <p><i>My name's Maria/I'm Maria. What's your name? This is my friend. His name's/name is Marko. Maria, this is Barbara. Barbara, this is Maria. This is Miss Ivona. She's my teacher. That is Mr Jones. He's your teacher. How old are you? I'm seven. He's ten. Who's this/that? It's my father. Is Tom your brother/friend? Yes, he is/No, he isn't. Is Jane your sister/friend? Yes, she is/No, she isn't. Who's in the picture? It's my sister. Her name's Susan.</i></p> <p>Личне заменице у функцији субјекта- <i>I, you ...</i> Присвојни придеви - <i>my, your...</i> Показне заменице- <i>this, that</i> Глагол <i>to be</i> - the Present Simple Tense Питања са <i>Who /How (old)</i> Основни бројеви (1-10)</p> <p>(Интер)културни садржаји:</p>

		<p>Препознавање најосновнијих сличности и разлика у начину упознавања и представљања у нашој земљи и земљама енглеског говорног подручја.</p>
<p>РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИХ УПУТСТАВА И НАЛОГА</p>	<p>- разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на њих; - даје кратка и једноставна упутства и налоге;</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање налога и упутстава и реаговање на њих; давање кратких и једноставних упутстава (комуникација у учионици - упутства и налози које размењују учесници у наставном процесу, упутства за игру и слично).</p> <p><i>Let's start. Quiet, please. Listen to me! Look! Look at me/the picture! Sit down. Stand up. Turn around. Jump. Say hello/goodbye to your friend. Open/Close your books/notebooks. Put down your pencils. Pick up the rubber. Wash your hands. Open the window, please. Come in. Come here/to the board. Give me your book, please. Don't do that. Listen and say/sing/do/number/match/draw/repeat... Cut out/stick/touch/point to... Colour the door yellow. Count from ... to My turn now. Hurry up! Quick! Watch out! I understand/I don't understand. I'm finished.</i></p>

		<p>Императив</p> <p>(Интер)културни садржаји:</p> <p>Поштовање основних норми учтивости; дечје песме одговарајућег садржаја.</p>
<p>ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ</p>	<p>- разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност;</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање кратких једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих (позив на рођендан, игру, дружење...); упућивање и прихватање/одбијање позива на заједничку активност, уз коришћење најједноставнијих израза.</p> <p><i>Let's play football/the memory game/go to the park/sing. Come and play with me! Come to my birthday party. Cool! Super! Great! OK. All right. Sorry, I can't.</i></p> <p>Императив</p> <p>(Интер)културни садржаји: Прикладно прихватање и одбијање позива; прослава рођендана, игре, забава и разонода.</p>

<p>ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих; - упути кратке и једноставне молбе; - исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; 	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање једноставних исказа којима се тражи помоћ, услуга или обавештење; давање једноставног, усменог одговора на исказану молбу; изражавање и прихватање молби, захвалности и извињења.</p> <p><i>Can I have an apple, please? Yes, here you are. Thank you/Thank you, Maria/Thanks. You're welcome. No, sorry/Not now/No, you can't. Can you help me, please? Can/May I have some water, please? Can/May I go to the toilet/go out/come in? Excuse me, Teacher, ...? I can't see. Can you move, please? Sorry, can you repeat that, please? I'm sorry I'm late. It's OK. No problem.</i></p> <p>Модални глаголи за изражавање молбе – can/may (Интер)културни садржаји: Правила учтиве комуникације.</p>
<p>ЧЕСТИТАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; - упути једноставне честитке; 	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање кратких и једноставних устаљених израза којима се честита</p>

		<p>празник, рођендан; реаговање на упућену честитку и упућивање кратких пригодних честитки.</p> <p><i>Happy birthday to you! Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter! Thanks, same to you!</i></p> <p>(Интер)културни садржаји:</p> <p>Најзначајнији празници и начин обележавања/прославе и честитања; пригодне дечје песме и игре.</p>
<p>ОПИСИВАЊЕ ЖИВИХ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препозна и именује жива бића, предмете и места из непосредног окружења; - разуме једноставне описе живих бића, предмета и места; - опише жива бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; 	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање краћих једноставних описа живих бића, предмета и места у којима се појављују информације о спољном изгледу, појавним облицима, димензијама и осталим најједноставнијим карактеристикама; давање кратких усмених описа живих бића, предмета и места.</p> <p><i>It's a/an... It's short/long/small/big/blue... It's a blue ruler. I can see one red apple and two yellow bananas/three blue and four orange balloons. Here's a crayon. What colour is it?It's blue/The crayon is</i></p>

		<p><i>blue.</i></p> <p>Глаголи <i>have got, to be</i> за давање описа</p> <p>Правилна множина именица: <i>book-books, apple-apples...</i></p> <p>Модални глагол <i>can</i> уз глагол <i>see</i></p> <p>(Интер)културни садржаји:</p> <p>Дечје песме и приче одговарајућег садржаја.</p>
ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	<ul style="list-style-type: none"> - разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; - изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима 	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање исказа у вези са потребама, осетима, осећањима; саопштавање својих потреба, осета и осећања и (емпатично) реаговање на туђа.</p> <p><i>I'm thirsty/hungry. Here's a sandwich for you. Do you want some water? Yes, please. No, thank you. Are you happy/sad/hot/cold?</i></p> <p>The Present Simple Tense (<i>be, want</i>)</p> <p>(Интер)културни садржаји:</p> <p>Правила учтиве комуникације.</p>
ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У ПРОСТОРУ	-разуме једноставна обавештења о	Језичке активности у комуникативним

	<p>положају у простору и реагује на њих; - тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о положају у простору;</p>	<p>ситуацијама</p> <p>Слушање кратких текстова у којима се на једноставан начин описује положај у простору; усмено тражење и давање информација о положају у простору.</p> <p><i>Where's my dad? Is he in the bedroom? No, he's in the bathroom. Where's your dog? It's in the garden. Where's my bag? It's on the chair. Where's the toilet? It's here/over there.</i></p> <p>Прилози и предлози за изражавање положаја и просторних односа –<i>here, there, in, on</i></p> <p>Питања са <i>Where</i></p> <p>Интер)културни садржаји: Култура становања: село, град</p>
<p>ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/НЕПОСЕДОВАЊА</p>	<p>- разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; - тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање;</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање кратких текстова с једноставним исказима за изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања и реаговање на њих; усмено исказивање припадања/неприпадања и</p>

		<p>поседовања/непоседовања.</p> <p><i>This (is my ball. Is that your bike? I've got a dog. Have you got a pet? He/She's got two brothers. Who's got a/an...?</i></p> <p>Присвојни придеви-<i>tu, your</i>. <i>Have got</i> за изражавање припадања/поседовања (Интер)културни садржаји: Породица, пријатељи, кућни љубимци, играчке.</p>
<p>ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА/НЕДОПАДАЊА</p>	<p>- разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; - тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима.</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање кратких текстова с једноставним исказима за изражавање допадања/недопадања и реаговање на њих; усмено исказивање слагања/неслагања, допадања/недопадања</p> <p><i>Do you like ice cream? Yes, I do/No, I don't. I like apples and oranges. I don't like milk or cheese. Do you like games?</i></p> <p><i>The Present Simple Tense</i> глагола <i>like</i></p> <p>(Интер)културни садржаји:</p> <p>Храна и пиће.</p>

Област/Тема	Начин и поступци за остваривање програма
ПОЗДРАВЉАЊЕ	
ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ; ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ; ДАВАЊЕ И И ТРАЖЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О ДРУГИМА	<ul style="list-style-type: none"> - циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике; - говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; - ученици у почетку већином слушају и реагују, а тек потом, почињу и да говоре;
РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИХ УПУТСТАВА И	<ul style="list-style-type: none"> - језичка грађа је кумулативна и надовезује се на већ

НАЛОГА	обрађену;
ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ	- битно је значење језичке поруке, а не граматичка прецизност исказа;
ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА	- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
ЧЕСТИТАЊЕ	- са циљем да унапреди квалитет и квантитет језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији (рад у учионици спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама и мање или више сложеним задацима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем).
ОПИСИВАЊЕ ЖИВИХ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА	Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће:
ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У ПРОСТОРУ	- поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности;
ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/НЕПОСЕДОВАЊА	- наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја;
ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА/НЕДОПАДАЊА	- ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
	- уџбеници постају извори активности;
	- учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
	- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад.

МАТЕМАТИКА

Циљ учења предмета *математика* је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред - **први**

Годишњи фонд часова – **180**

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ГЕОМЕТРИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - одреди међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло; - упореди предмете и бића по величини; - уочи и именује геометријске облике предмета из непосредне околине; - именује геометријска тела и фигуре; - групише предмете и бића са заједничким својством; - сложи/разложи фигуру која се састоји од познатих облика; - разликује: криву, праву, изломљену, затворену и отворену линију; - црта праву линију и дуж помоћу лењира; 	<p>ПОЛОЖАЈ, ВЕЛИЧИНА И ОБЛИК ПРЕДМЕТА</p> <p>Просторне релације. Величина предмета и бића. Геометријска тела: лопта, коцка, квадар, ваљак, пирамида и купа. Геометријске фигуре: круг, правоугаоник, квадрат и троугао.</p> <p>ЛИНИЈЕ</p> <p>Права, крива и изломљена линија. Затворена и отворена линија. Тачка и линија. Дуж.</p>
БРОЈЕВИ	- прочита, запише, упореди и уреди бројеве прве стотине и прикаже их на	Бројање, писање и читање бројева. Приказивање бројева помоћу тачака на

	<p>бројевној правој;</p> <ul style="list-style-type: none"> - користи редне бројеве; - разликује парне и непарне бројеве, одреди највећи и најмањи број, претходника и следбеника; - користи појмове: сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика; - сабира и одузима два једноцифрена броја не записујући поступак; - сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице; - растави број на сабирке и примени замену места и здруживање сабирака ради лакшег рачунања; - реши текстуални задатак са једном операцијом; - разликује новчане апоене до 100 динара и упореди њихову вредност; - уочи правило и одреди следећи члан започетог низа; - прочита и користи податке са једноставнијег стубичног и сликовног дијаграма или табеле; 	<p>бројевној правој.</p> <p>Упоредивање бројева.</p> <p>Редни бројеви.</p> <p>Сабирање и одузимање бројева у оквиру 20 и приказивање на бројевној правој.</p> <p>Сабирање и одузимање бројева до 100 без прелаза преко десетице и приказивање на бројевној правој.</p> <p>Својства сабирања.</p> <p>Откривање непознатог броја у једнакостима с једном операцијом.</p> <p>Динар, кованице и новчанице до 100 динара.</p>
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	<ul style="list-style-type: none"> - измери дужину задатом, нестандартном јединицом мере; - преслика тачке и фигуре у квадратној мрежи на основу задатог упутства. 	<p>Мерење дужине нестандартним јединицама мере.</p>

Кључни појмови: односи у простору, геометријски облици, број, сабирање и одузимање и мерење.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Ученик је на крају обавезног образовања кроз наставу математике усвојио основне математичке концепте (нумеричке, алгебарске, геометријске), овладао је основним математичким процесима (расуђивањем, комуникацијом, повезивањем, применом,) и вештинама (рачунањем, алгебарским поступцима, мерењем, просторном визуелизацијом, радом са подацима, проценом информационо-комуникационим технологијама) потребним за даље школовање и живот. Комуницира користећи математички језик, користи информационо-комуникационе технологије и друга средства

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Специфичне предметне компетенције су: математичко знање и резонување, примена математичких знања и вештина на решавање проблема и математичка комуникација.

Компетенције: Компетенција за учење, комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, решавање проблема

Исходи воде развијању следећих стандарда :

- Геометрија . 1МА121; 1МА122; 1МА121; 1МА221
- Бројеви : 1МА111; 1МА112; 1МА114; 1МА211; 1МА213; 1МА214; 1МА311; 1МА312
- Мерење и мере : 1МА123; 1МА141; 1МА241; 1МА242

Геометрија

1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност)

1МА. 1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе

1МА.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни

Бројеви

1МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој

1МА. 1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде

1МА. 1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом

1МА.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем

1МА.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза

1МА.2.1.4. рачуна вредност израза са највише две операције

1MA.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака

1 MA.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени.

Мерење и мере

1MA. 1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица

1MA. 1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна сановцем у једноставним ситуацијама

1MA.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна сановцем у сложенијим ситуацијама

1MA.2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година) и уме да претвара веће у мање и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Препоручена дистрибуција часова по предметним областима је следећа:

Геометрија (27; 11 + 16)

Бројеви (146; 57 + 89)

Мерење и мере (7; 3 + 4)

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (по областима)
ГЕОМЕТРИЈА	<p>Положај, величина и облик предмета Развој опажања простора подразумева уочавање предмета и бића у окружењу и њихових међусобних односа. Основу сазнања чини посматрање и класификација облика на основу уочених особина. Међусобни односи предмета у простору исказани просторним релацијама изграђују се посматрањем различитих предмета у простору, манипулисањем објектима (практична просторна оријентација), именовањем и мисаоним издвајањем уочених односа.</p> <p>Положај предмета и бића - Ученици упоређују предмете по положају (испред,</p>

иза; испод, изнад; горе, доле; у, на, ван; између, лево, десно; са исте стране, са супротних страна; усправно, водоравно). Просторне релације ученици усвајају у односу на себе, у односу на друга бића и предмете (уз ротације тј. окретање) и у односу на тло. Уочавају се и истичу међусобно супротни односи: испред-иза, испод-изнад, горе-доле, лево-десно, са исте стране - са супротних страна. Игролике активности треба користити у циљу уочавања односа и увежбавања практичне оријентације ученика у простору, на мапи и у табели.

Величина предмета и бића - У делу који се односи на упоређивање предмета према дужини, висини и ширини, циљ је да ученици овладају употребом речи којима се изражавају релацијски односи између предмета, односно бића: краће - дуже, ниже - више и уже - шире. Поређење/процена се врши "одока" или упоређивањем реалних предмета (оловка, лењир и слично). Важно је указати на повезаност одговарајућих релација (нпр. оловка је дужа од гумице, а гумица је краћа од оловке). Поред тога, треба упоређивати и више предмета (нпр. одређивање најширег предмета).

Облик предмета - Почетно геометријско сазнање заснива се на систематском посматрању и описивању предмета у окружењу и на сликовном приказу, истицањем њихових својстава, облика, симетричности, величине и положаја. Уочавање сличности и разлика омогућава класификацију објеката. Ученици пропедевтички упознају геометријска тела и фигуре. На почетку увести облике који су ученицима тог узраста најближи и познати из свакодневног живота: облик лопте и коцке, затим квадрата и ваљка, и на крају пирамиде и купе. Треба користити очигледна наставна средства: играчке, предмете који се налазе у учионици и слично (нпр. лопта и коцка за игру, гумица, сунђер, креда, фломастер). Уочавањем страна тродимензионалних предмета увести облике квадрата, правоугаоника, круга и троугла. Оваквим приступом, ученици прво упознају облике који су им блиски и познати, који се налазе у њиховом окружењу и постепено се, као делови претходно упознатих облика, уводе нови облици.

Корисне су практична манипулација (моделовање, сецкање, лепљење,

	<p>преклапање фигура) и активности цртања геометријских фигура коришћењем шаблона (нпр. лењир са геометријским облицима) и слободном руком помоћу квадратне или тачкасте мреже.</p> <p>Линије</p> <p>Праве и криве линије треба увести као линије којима су оивичени уведени геометријски облици, а затим проширити на појмове отворене и затворене криве линије и изломљене линије. Тачку треба увести као пресек две линије, а дуж као део праве линије ограничен са две тачке. За обележавање тачака треба користити слова А, Е, О, Т, М и Ј. Ученике треба научити да разликују и цртају криву, праву, изломљену, затворену и отворену линију, уоче унутрашњу и спољашњу област ограничену затвореном линијом.</p> <p>Као модел за праве и криве линије (отворене и затворене) можемо користити канап или конац. Нпр. затезањем канапа добијамо модел праве линије, а спајањем крајева канапа модел затворене криве линије. Кад укрстимо два конца или канапа, добијамо тачку.</p>
<p>БРОЈЕВИ</p>	<p>Развој појма броја и бројевног низа је наставак сазнања о бројевима, које је стечено у предшколском програму. Изграђивање појма броја обухвата: визуелну представу, визуелну кореспонденцију једнакобројних колекција објеката, пребројавање, цифарски запис. Број до кога се долази пребројавањем визуализује се на различите начине (скуповно, дијаграмима, бројевним сликама, на бројевној правој) чиме се продубљује разумевање структуре броја. На почетку је значајна манипулација очигледним средствима (жетонима, штапићима, картицама, прстима). Бројеви се упознају у блоковима: до 5 (укључујући 0), прва десетица, друга десетица, прва стотина.</p> <p>Формирање појма бројевног низа и место броја у бројевном низу развија се кроз активност пребројавања објеката и бића (конкретних или сликовних представа), бројања унапред и уназад, секвенцијално, у задатим интервалима,</p>

визуелизацијом на бројевној правој.

Пребројавање елемената треба искористити и за постепено упознавање ученика са мерењем запремине течности, без увођења стандардних јединица мере. На овом нивоу, ученици треба да пресипањем воде преброје колико мањих посуда воде је садржано у већој и обрнуто. Резултате пребројавања треба да упишу у табелу, како би се упознали са оваквим начином записивања података.

Сабирање и одузимање везују се за примере који се могу моделовати као пар дисјунктних скупова. Када су дати бројеви елемената тих скупова, а тражи се број елемената њихове уније, говоримо о задатку сабирања који прати ту схему. Када је дат број елемената уније и једног од подскупова, а тражи се број елемената другог од њих, кажемо да је то задатак одузимања који прати ту схему. Визуелно представљање сабирања на бројевној правој (добројавање, односно одбројавање), бројевним дијаграмима и бројевним сликама подстиче разумевање појмова сабирања и одузимања након чега се увежбава сабирање и одузимање у блоковима бројева.

Разматрају се и случајеви у којима је један од сабирака непознат број. На основу добро савладане таблице сабирања и одузимања ученици откривају непознати сабирак, умањилац, а затим и примере где је непознат умањеник. Ово је погодан тренутак за решавање задатака са теразијама, у којима је циљ успостављање равнотеже тасова. Разматрају се ситуације у којима су на тасовима: 1) исти предмети; 2) различити предмети. Нпр. на првој слици је на једном тасу куглица, а на другом коцка. На другој слици су на једном тасу две куглице, а на другом ваљак. На трећој слици је на једном тасу ваљак, а на другом треба доцртати одговарајући број коцки. Оваквим задацима се постепено развија логичко мишљење и идеја решавања једначине, а представљају и увод у мерење масе, које се обрађује у наредним разредима.

Правила замене места сабирака и здруживање сабирака уводе се пре обраде бројева друге десетице јер се користе при извођењу сабирања у блоку до 20. За

илустрацију правила користе се очигледна средства као и визуелни приказ. При обради сабирања и одузимања у блоку бројева до 20 упознају се случајеви са и без преласка десетице ($11 + 2$, $8 + 3$, $16 - 4$, $12 - 5$).

Један од важних циљева је спонтано запамћивање таблица сабирања и одузимања до 20, због чега треба предвидети довољно времена и различитих активности за увежбавање и стицање сигурности рачунања.

Сабирање и одузимање до 100 обухвата: сабирање и одузимање десетица, сабирање и одузимање десетица и јединица ($24 + 5$, $29 - 7$), сабирање и одузимање двоцифреног броја и вишеструке десетице ($57 + 30$, $57 - 30$), као и сабирање и одузимање двоцифрених бројева без преласка ($32 + 43$, $23 + 47$, $84 - 31$). Поступци се заснивају на већ упознатим поступцима у блоку бројева до 20.

Почевши од блока бројева до 10, ученици се подстичу да правилно користе математички језик користећи знаке $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ и термине: сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика, претходник, следбеник, паран, непаран, мањи од и већи од. Појам месне вредности цифре (десетица и јединица) уводи се приликом обраде бројева друге десетице.

Математичке садржаје треба повезивати са садржајима и активностима других предмета као и животним ситуацијама. Нпр. пребројавање објеката или оријентација у простору са предметом *свет око нас*; увежбавање таблице сабирања или коришћење редних бројева може се реализовати и на часовима *физичког и здравственог васпитања* (нпр. урадити $6+5$ чучњева, после трећег чучња скочити 2 пута и слично).

Комбинаторни задаци или задаци одређивања следећег члана низа посебно су подстицајни за развој математичко логичког мишљења. Решавање проблемских задатака веома је важан сегмент наставе, јер омогућава повезивање и примену математичких знања у реалистичним ситуацијама. Моделовање проблема у математички запис, уз коришћење графичког приказа, омогућава ученицима да

	<p>немеханички приступају задацима.</p> <p>У оквиру ове теме, ученици треба да упознају и кованице и папирне новчанице (до 100 динара), што представља почетак оспособљавања за коришћење новца у свакодневном животу. Увођење новчаних апоена треба да прати увођење блокова бројева: до 10, до 20 и до 100. Задаци са новцем из свакодневног живота помажу да се, поред исхода који се односе на новац, остваре и исходи који се односе на природне бројеве.</p> <p>Већина исхода ове теме се остварује спирално, јер се исходи који се остваре у оквиру првог блока бројева, касније само проширују на остале блокове бројева.</p> <p>Примери активности за остваривање појединих исхода</p> <p>Почетне активности треба да се односе на пребројавање (бројање унапред, уназад и са прескоком), јер полазимо од формирања појма броја, а затим и формирања бројевног низа.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пребројавање предмета исте врсте и приказивање дијаграмом или табелом (нпр. уписивањем "цртица" у табелу, односно бројева када науче запис бројева). 2. Читање података из једноставнијих стубичних и сликовних дијаграма и табела. 3. Повезивање редних бројева и просторних прилога, нпр. први одозго, трећи одоздо, други слева, први здесна, трећи спреда, други скраја. 4. Упоредивање и размена новца; рачунање са новцем, приказивање датог новчаног износа најмањим могућим бројем кованица/новчаница. 5. Разлагање броја на могуће сабирке у реалистичним ситуацијама (на пример: У кутији се налази 10 плавих и црвених куглица. Колико може бити црвених, а колико плавих куглица у кутији? Решење треба записати у табели.) 6. Одређивање следећег члана у задатом бројевном низу.
<p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ</p>	<p>У оквиру ове теме, кроз практичне активности треба упознати ученике са концептом мерења, без увођења стандардних јединица мере. Ове активности</p>

	<p>обухватају мерење различитих предмета истом јединицом мере (нпр. сламком, спајалицом, кораџицама) и мерење једног предмета коришћењем различитих јединица мере. На овом нивоу, ученици треба да: измере задате дужине надовезивањем и пребројавањем јединичних мера, прикажу резултате мерења (табелом или дијаграмом) и упореде дужине.</p> <p>Када ученици овладају идејом мерења дужине, треба прећи на задатке у којима се повезују различити садржаји. Решавају се задаци пресликавања (померања) тачке или фигуре у квадратној мрежи, на пример: 1) померање тачака или дужи у одређеном смеру (налево, надесно, нагоре, надоле) за дату дужину (нпр. две дужине квадрата); 2) ротирање фигуре на слици из усправног у водоравни положај и обрнуто (без употребе термина ротирање). Оваквим задацима се повезују знања о облицима, дужима и мерењу.</p> <p>Одређени број часова на крају школске године треба одвојити за систематизацију и повезивање градива. На овим часовима треба задавати текстуалне, проблемске задатке, задатке са геометријским приказом аритметичких задатака, текстуалне задатке у којима су дати и подаци који нису битни за решавање задатка, логички задаци са одричним реченицама. Циљ оваквих часова је да се утврди и повеже градиво, да се код ученика развија способност решавања проблема и логичко-комбинаторно мишљење.</p>
--	--

Одређени број часова на крају школске године треба одвојити за систематизацију и повезивање градива. На овим часовима треба задавати текстуалне, проблемске задатке, задатке са геометријским приказом аритметичких задатака, текстуалне задатке у којима су дати и подаци који нису битни за решавање задатка, логички задаци са одричним реченицама. Циљ оваквих часова је да се утврди и повеже градиво, да се код ученика развија способност решавања проблема и логичко-комбинаторно мишљење.

Допунска настава из математике– годишњи фонд часова 18.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
-------------	--------	----------

ГЕОМЕТРИЈА	ПОЛОЖАЈ, ВЕЛИЧИНА И ОБЛИК ПРЕДМЕТА	<ul style="list-style-type: none"> - одреди међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло; - упореди предмете и бића по величини; - уочи и именује геометријске облике предмета из непосредне околине; - именује геометријска тела и фигуре; - разликује: криву, праву, изломљену, затворену и отворену линију; - црта праву линију и дуж помоћу лењира; - прочита, запише, упореди и уреди бројеве прве стотине и прикаже их на бројевној правој; - користи редне бројеве; - сабира и одузима два једноцифрена броја не записујући поступак; - сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице; - реши текстуални задатак са једном операцијом; - разликује новчане апоене до 100 динара и упореди њихову вредност; - измери дужину задатом, нестандартном јединицом мере; 	<ul style="list-style-type: none"> -Просторне релације. -Величина предмета и бића. -Геометријска тела: лопта, коцка, квадар, ваљак, пирамида и купа. -Геометријске фигуре: круг, правоугаоник, квадрат и троугао.
	ЛИНИЈЕ	<ul style="list-style-type: none"> - права, крива и изломљена линија. -Затворена и отворена линија. -Тачка и линија. Дуж. 	
БРОЈЕВИ		<ul style="list-style-type: none"> -Бројање, писање и читање бројева. -Приказивање бројева помоћу тачака на бројевној правој. -Упоредивање бројева. -Редни бројеви. -Сабирање и одузимање бројева у оквиру 20 и приказивање на бројевној правој. -Сабирање и одузимање бројева до 100 без прелаза преко десетице и приказивање на бројевној правој. -Својства сабирања. -Динар, кованице и новчанице до 100 динара. 	
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ		<ul style="list-style-type: none"> -Мерење дужине нестандартним јединицама мере. 	

СВЕТ ОКО НАС

Циљ учења предмета *свет око нас* јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Разред - **први**

Годишњи фонд часова - **72 часа**

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ Ја и други	- препозна и исказе радост, страх, тугу и бес уважавајући себе и друге;	Ја и други Основна осећања (радост, страх, туга и бес). Основне животне потребе (дисање, храна, вода, спавање и потреба за тоалетом). Сличности и разлике по полу, старости, способностима и интересовањима.
НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ Породични дом, школа	- придржава се договорених правила понашања у школи и прихвата последице ако их прекрши; - сарађује са вршњацима у заједничким активностима;	Породични дом, школа Групе људи: породица, школска заједница, разред, одељење, суседи. Права и обавезе чланова група. Правила понашања појединаца и групе. Празници: породични, школски.
НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ	- одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља;	Здравље и безбедност

<p>Здравље и безбедност</p>	<ul style="list-style-type: none"> - чува своју, школску и имовину других; - прати инструкције одраслих у опасним ситуацијама: поплава, земљотрес, пожар; - својим речима опише пример неке опасне ситуације из свог непосредног окружења; - примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и преласка улице; 	<p>Здрав начин живота: становање, одевање, исхрана, лична хигијена, рад, одмор.</p> <p>Безбедно понашање у саобраћају на путу од куће до школе (кретање улицом са и без тротоара, прелажење преко улице, безбедно место за игру).</p> <p>Опасне ситуације по живот, здравље и околину, превенција и правилно понашање (у дому и школској средини, саобраћају, током природних непогода).</p>
<p>НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p>Оријентација у простору и времену</p>	<ul style="list-style-type: none"> - снађе се у простору помоћу просторних одредница: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичних објеката; - одреди време својих активности помоћу временских одредница: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра; 	<p>Оријентација у простору и времену</p> <p>Кретање и сналажење у простору у односу на просторне одреднице: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичне објекте.</p> <p>Сналажење у времену у односу на временске одреднице: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра.</p>
<p>НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p>Човек ствара</p>	<ul style="list-style-type: none"> - посматрањем и опицавањем предмета одреди својства материјала: тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво-глатко; - учествује у извођењу једноставних огледа којима испитује природне феномене; 	<p>Човек ствара</p> <p>Човек ради и ствара (материјали и средства за рад, производи људског рада).</p> <p>Материјали за израду предмета (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина) и њихова својства</p>

		(тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво- глатко).
<p>НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p>Разноврсност природе</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разликује природу од производа људског рада на примерима из непосредног окружења; - препознаје облике појављивања воде у непосредном окружењу: потоци, реке, баре, језера; - препознаје изглед земљишта у непосредном окружењу: равница, брдо, планина; - идентификује биљке и животиње из непосредног окружења на основу њиховог спољашњег изгледа; - уочава разноврсност биљака и животиња на основу спољашњег изгледа; - препознаје главу, труп, руке и ноге као делове тела и њихову улогу у његовом свакодневном животу; - препознаје улогу чула вида, слуха, мириса, укуса и додира у његовом свакодневном функционисању и сазнавању окружења; - штеди воду и одлаже отпад на предвиђена места; - се понаша тако да не угрожава биљке и животиње у непосредном окружењу; - повезује резултате учења и рада са уложеним трудом. 	<p>Разноврсност природе</p> <p>Сунчева светлост и топлота.</p> <p>Основна својства ваздуха: провидност, мирис, кретање.</p> <p>Облици појављивања воде: потоци, реке, баре, језера, киша, снег.</p> <p>Облици појављивања воде у непосредном окружењу.</p> <p>Основна својства воде: укус, мирис, провидност, раствара поједине материјале.</p> <p>Изглед земљишта: равница, брдо, планина.</p> <p>Изглед земљишта у непосредном окружењу.</p> <p>Основна својства земљишта: боја, растреситост, влажност;</p> <p>Карактеристичне биљке и животиње у непосредном окружењу.</p> <p>Изглед и делови тела биљака.</p> <p>Изглед и делови тела животиња на примерима сисара, птица, риба, инсеката.</p> <p>Човеково тело - делови тела (глава, труп, руке и ноге) и чула (вида, слуха, укуса, мириса и додира).</p> <p>Значај воде, ваздуха, земљишта, сунчеве светлости и топлоте за живот</p>

		биљака, животиња/човека. Одговоран однос човека према животној средини (штедња воде, одлагање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама).
--	--	---

Кључни појмови: оријентација, култура живљења и друштвена стварност у непосредном окружењу.

Компетенције: Компетенција за учење, комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, брига о здрављу, еколошка компетенција

Исходи воде развијању следећих стандарда:

- Ја и други, Породични дом , школа: 1ПД151; 1ПД152; 1ПД153; 1ПД154; 1ПД251; 1ПД252; 1ПД253; 1ПД351; 1ПД352
- Оријентација у времену и простору : 1ПД142; 1ПД144; 1ПД145
- Разноврсност природе : 1ПД112; 1ПД113; 1ПД114; 1ПД115; 1ПД131; 1ПД161; 1ПД123, 1ПД211; 1ПД212; 1ПД213; 1ПД214; 1ПД231; 1ПД224; 1ПД311; 1ПД312
- Здравље и безбедност : 1ПД155
- Човек ствара : 1ПД 131

Ја и други, Породични дом , школа

1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови

1ПД. 1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу

1ПД. 1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу

1ПД. 1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите

1 ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова

1 ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама

1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности

1 ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима

1 ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују

Оријентација у времену и простору

1ПД. 1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти

1ПД. 1.4.4. знајединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век

1ПД. 1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара

Разноврсност природе

1ПД. 1.1.2. зна ко и шта чини живу и неживу природу

1ПД. 1.1.3. зна заједничке карактеристике живих бића

1ПД. 1.1.4. уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања

1ПД. 1.1.5. препознаје и именује делове тела живих бића

1ПД. 1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта

1ПД. 1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода

1ПД. 1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе

1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима

1 ПД.2.1.2. зна основне разлике између биљака, животиња и људи

1 ПД.2.1.3. примењује вишеструке критеријуме класификације живих бића

1 ПД.2.1.4. зна улогу основних делова живих бића

1 ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање

1 ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити

1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима

1 ПД.3.1.2. разуме функционалну повезаност различитих делова тела живих бића

Здравље и безбедност :

1ПД. 1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља

Човек ствара

1ПД. 1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (по областима)
<p>НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p style="text-align: center;">Ја и други</p>	<p>У оквиру теме <i>Ја и други</i> налазе се садржаји интердисциплинарног карактера који се односе на ученика као <i>друштвено биће</i>, његова права и обавезе у окружењу и друштвеним групама којима припада (породица, школа, вршњаци). Без обзира о којим друштвеним групама је реч, неопходно је, на адекватним и ученицима блиским примерима, указивати на дуализам права и обавеза ученика. Када се говори о <i>основним животним потребама</i>, ту се првенствено мисли на физиолошке потребе заједничке за све људе, као и на одређена правила понашања која омогућавају задовољавање тих потреба. Размишљање и дискусија не само о својим потребама већ и уважавање потреба и осећања других, такође, представља једну од суштински важних васпитних компоненти предмета. У оквиру ове теме налазе се и садржаји који се односе на <i>здравље и безбедност</i>.</p>
<p>НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p style="text-align: center;">Породични дом, школа</p>	<p>Овде је акценат на развијању навика здравог живљења и оспособљавање ученика да препознају и адекватно реагују у потенцијално опасним ситуацијама по њихово здравље и живот. Посебну пажњу у овом сегменту потребно је обратити на безбедност ученика у саобраћају, првенствено на оспособљавање ученика за безбедно кретање од куће до школе.</p>
<p>НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p style="text-align: center;">Здравље и безбедност</p>	<p>Кретање и сналажење у простору и времену у оквиру теме <i>Оријентација у простору и времену</i> од кључног су значаја у првом разреду. Опажање односа у простору и времену (са налажењем референтног ослонца), овладање одговарајућим појмовима и њихова адекватна употреба у различитим активностима ван школе и у школи представљају основ учења и један од основних ослонаца сазнајном развоју ученика, најочигледније видљив за развој сложенијих појмова у настави географије, историје и физике у старијим разредима. Садржаји у оквиру ове теме, о којима ученици имају непосредно искуство, само су препоручени. Могу се појавити велике индивидуалне разлике међу ученицима у овладавању овим појмовима, па треба пажљиво одредити активности и одабрати</p>
<p>НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p style="text-align: center;">Оријентација у простору и времену</p>	<p>Кретање и сналажење у простору и времену у оквиру теме <i>Оријентација у простору и времену</i> од кључног су значаја у првом разреду. Опажање односа у простору и времену (са налажењем референтног ослонца), овладање одговарајућим појмовима и њихова адекватна употреба у различитим активностима ван школе и у школи представљају основ учења и један од основних ослонаца сазнајном развоју ученика, најочигледније видљив за развој сложенијих појмова у настави географије, историје и физике у старијим разредима. Садржаји у оквиру ове теме, о којима ученици имају непосредно искуство, само су препоручени. Могу се појавити велике индивидуалне разлике међу ученицима у овладавању овим појмовима, па треба пажљиво одредити активности и одабрати</p>

	<p>садржаје који омогућавају напредак (у зони наредног развитка). Ово су садржаји о којима ученици имају искуства, а задатак наставника је да та несистематизована, искуствена знања буду структурисана и освешћена и да омогуће ученику безбедно кретање и сналажење у непосредном окружењу. Садржаје који се односе на <i>кретање и сналажење у простору</i> коришћењем просторних одредница (напред-назад, лево-десно, горе-доле) и карактеристичних објеката пожељно је практично истраживати, како у учионици тако и ван ње. <i>Сналажење у времену</i> конципирано је тако да се полази од основних, временски ближих појмова (делови дана; сада, пре, после; прекјуче, јуче, данас, сутра, прекосутра; дани у недељи) који су потребни ученику за планирање и реализовање свакодневних активности. Важно је код ученика осветити цикличност у смењивању наведених временских одредница - смена: обданице и ноћи, делова дана и дана у седмици. Касније ће се појам цикличности јављати и у различитим природним појавама (животни циклус живих бића, ланац исхране, кружење воде у природи итд.), што је у складу са основним принципима и законима природних наука.</p>
<p>НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p>Човек ствара</p>	<p><i>Човек ради и ствара</i> је тема која о човеку говори из другог угла - као свесном бићу. Веза природа-материјал-производ показује целовитост природних и друштвених феномена. Исходи који се односе на <i>материјале</i> остварују се на исти начин као и исходи који се односе на живу и неживу природу. У првом разреду акценат је на препознавању, именовању, упоређивању материјала који се користе у свакодневном животу, и основних, непосредно чулно доступних својстава (тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво-глатко), док ће се у наредним разредима изучавати сложенија својства. Садржаји о материјалима су такви да омогућавају висок ниво активности ученика приликом њиховог савладавања, односно коришћење различитих чула за њихово упознавање, бележење ученог, извођење огледа, описивање итд. Ученике је неопходно доводити у везу са предметима направљеним од тих материјала, односно повезати својства која се изучавају са употребном вредношћу одређених предмета, као и пажљивом</p>

	<p>употребом и одлагањем употребљених производа и амбалаже на одговарајућа места.</p>
<p>НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p>Разноврсност природе</p>	<p>Област под називом <i>Разноврсност природе</i> односи се на елементе и узајамно дејство живе и неживе природе. Појмови који се односе на <i>живи свет</i> надограђују се постепено, од <i>препознавања и именованја</i> биљака и животиња које су карактеристичне за непосредно окружење ученика, преко <i>класификација</i> које су базиране на спољашњем изгледу, односно чулно доступним карактеристикама (делови тела у првом разреду), ка <i>апстрактнијим формама</i> у другом разреду (животни процеси заједнички за сва жива бића, функција делова биљака и животиња). Новина у програму је јасно увођење човека као дела живе природе, са посебним нагласком на чулима, односно њиховој улози у свакодневном животу и спознавању света који нас окружује.</p> <p>Слична логика може се препознати и код изучавања <i>неживе природе</i>, без обзира да ли се елементима неживе природе приступа из угла географије, физике, хемије, екологије и сл. Тако се елементи неживе природе у првом разреду спознају уочавањем њихових појавних облика у непосредном окружењу и основних (чулима доступних својстава), а затим се иде ка сложенијим и апстрактнијим својствима у старијим разредима. Картографско описмењавање ученика млађих разреда основне школе започиње још у првом разреду, посматрањем околине и именовањем и упоређивањем географских појмова, објеката и појава у непосредном окружењу (брдо, равница, река, језеро...), као и оспособљавањем за сналажење у непосредној околини помоћу карактеристичних објеката.</p> <p>Приликом изучавања природних феномена нужно је већ од првог разреда постепено уводити ученике у различите начине прикупљања података о окружењу, њихову анализу, сврставање у групе и категорије по различитим карактеристикама, вођење белешки и закључивање. Посматрање и учествовање у</p>

	<p>једноставним огледима представља истраживачке активности примерене ученицима првог разреда.</p> <p>Концепт <i>одрживог развоја</i> и активно учешће ученика у заштити животне средине заједнички су и за <i>Свет око нас</i> и за <i>Природу и друштво</i>. У првом разреду акценат треба да буде на подстицању ученика да у свакодневним активностима (у школи и ван ње) примењују неке од основних принципа рационалне потрошње - штеде воду, одлажу отпад на предвиђена места, не угрожавају биљке, брину о добробити животиња уз помоћ одраслих. Пуно разумевање концепта одрживог развоја могуће је тек на каснијем узрасту ученика, али је потребно да се континуирано развија, и то не само на нивоу знања, већ првенствено на нивоу усвојених вредности, ставова и навика. Ученике треба кроз активности које се организују у оквиру одељења или школе подстицати на учење кроз искуство. Тако дете развија не само навике брижљивог односа према околини и живом свету у њој, већ и здрављу и култури понашања која је неодвојиви део оваквог начина поступања. На тај начин се интегришу вредности и утиче на развој ставова важних за опстанак и будућност.</p>
--	---

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ учења предмета *ликовна култура* је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Разред - **први**

Годишњи фонд часова – **36 часова**

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
-------------	--------	----------

<p style="text-align: center;">ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; - пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу објеката/предмета и облицима из природе и окружења; - одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни; - црта на различитим подлогама и форматима папира; - користи материјал и прибор у складу са инструкцијама; 	<p>Простор. Отворени и затворени простор, природа и простор који је човек обликовао. Карактеристичне визуелне одлике по којима се препознаје врста простора. Значај чувања споменика или значајних објеката у најближем окружењу. Значај уређења простора у коме ученик борави.</p> <p>Уметничка занимања и продукти. Слика - сликар, вајар - скулптура, фотограф - фотографија... Изглед употребних предмета које су дизајнирали уметници.</p> <p>Установе културе (биоскоп, музеј, галерија, позориште, библиотека...). Правила понашања и облачења у различитим установама културе, договорена правила понашања.</p>
<p style="text-align: center;">ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ</p>		<p>Облици. Облици из природе, облици које је створио човек, правилни и неправилни облици. Својства облика (цело, део, велико, мало, високо, ниско, краће, дуже, уско, широко, светло, тамно, обојено, безбојно, једнобојно, шарено, меко, тврдо, глатко, храпаво, обло, рогљасто).</p> <p>Положај облика у простору и у равни (горе, доле, између, испод, у, на, испред, иза, усправно, положено, косо, лево, десно).</p>

		<p>Кретање. Покретни и непокретни облици. Кретање бића и машина. Смер кретања облика (налево, надесно, нагоре и надоле). Безбедност у саобраћају - илузија величине покретних и непокретних објеката у односу на удаљеност од посматрача.</p> <p>Светлост и сенка. Природни и вештачки извори осветљења. Промена осветљености у току дана. Изглед облика и сенке у зависности од осветљења.</p>
<p style="text-align: center;">ОБЛИКОВАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - обликује једноставне фигуре од меког материјала; - одабере, самостално, начин спајања најмање два материјала; - преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад; - изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и - преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену; - изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука; 	<p>Материјал и прибор. Поступци правилног и безбедног руковања и одржавања материјала, прибора и радне површине, значај одржавања хигијене и безбедног руковања прибором.</p> <p>Обликовање скулптуре. Обликовање меких материјала поступком додавања. Спајање разноврсних материјала.</p> <p>Обликовање цртежа. Врсте линија (отворена, затворена, права, крива, светла, тамна, широка, уска, дугачка, кратка, непрекинута, испрекидана, груба, нежна, спирална, таласаста, степенаста...). Изражајна својства линија у односу на материјал и прибор.</p> <p>Обликовање слике. Боја природних облика и боја облика које је створио човек. Изражајна својства боје у односу</p>

		<p>на материјал и прибор.</p> <p>Преобликовање. Предмети и материјал погодни за преобликовање (оштећени предмети, амбалажа, остаци тканина...).</p> <p>Различите информације као мотивација за стваралачки рад.</p> <p>Природа и непосредно окружење; машта и стварни догађаји; приче, песме и текстови из књига и часописа за децу и уџбеника, уметничка дела...</p>
СПОРАЗУМЕВАЊЕ	<p>- повеже одабрану установу културе са њеном наменом;</p> <p>- поштује договоре и правила понашања и облачења приликом посете установама културе.</p>	<p>Читање визуелних информација.</p> <p>Илустрација у дечјим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани и анимирани филм - традиционално урађени (слободоручно обликовани или нацртани ликови) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму. Изглед места и ликова.</p> <p>Знак. Графички знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучни знак. Лепо писање. Украсна слова.</p> <p>Традиција. Празници и украшавање.</p> <p>Невербално изражавање. Пантомима, игре, перформанс.</p>

Кључни појмови: простор, облик и линија.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Ученик развија креативан, радознао и истраживачки дух кроз упознавање и коришћење различитих уметничких медија и техника. Способан је и мотивисан да користи своје искуство, да експериментише и развија идеје кроз самосталан рад и рад у

групи.Ученик развија машту и апстрактан начин размишљања који успешно примењује у различитим животним ситуацијама које захтевају креативна решења.

Уочава специфичности различитих уметничких дисциплина (визуелне, драмске,музичке...) али уочава и њихове заједничке принципе и сличности. Ученик познаје и разуме вредност сопствене културе и културе других народа повезујући знања изразличитих области или предмета.Знања и искуства стечена кроз предмет Ликовна култура (истрајност, упорност, стрпљивост) примењује у друштвеном животу и у даљем стручном усавршавању и професионалном развоју.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Ученик кроз предмет Ликовна култура развија стваралачке способности,индивидуалну креативност и естетску осетљивост.

Компетенције: Компетенција за учење, комуникација,сарадња,еколошка компетенција, естетска компетенција

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (по областима)
ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ	У овој целини су груписани васпитни садржаји који се реализују током целе године. Један од циљева је да ученици постепено уочавају везу уметности и уметника са свакодневним животом. Наставник ће током године, сваки пут када се укаже прилика, упућивати ученике на предмете које користе или виђају у свом окружењу (аутомобили, мобилни телефони, школски прибор, прибор за јело...), а чији изглед (дизајн) су осмислили уметници. Исто се очекује и у наредним разредима, тако да ове садржаје одређује наставник, водећи рачуна да не оптерети ученике информацијама. Оно што је примарно је да ученици пореде свој и утисак других, да постепено уче да образлажу (својим речима) оно што им се свиђа или не свиђа, да разумеју и поштују чињеницу да свако може имати другачији естетски доживљај (који се, с временом, мења). Када је реч о уметничким занимањима и продуктима, довољно је ученицима понудити неколико једноставних појмова које треба да повежу (на пример, сликар - слика). Уколико постоје могућности, наставник током године води ученике у најмање две

	<p>установе културе (на пример, у биоскоп и у позориште) и упућује их на правила понашања и облачења, на разлике у правилима понашања и на опажање уређења простора и карактеристичне атмосфере унутар установе. Важно је да се ови садржаји уче ненаметљиво и постепено, тако да развијају радозналост, осећај за естетичке вредности и интересовање за уметност и културу.</p> <p>Када је реч о истраживању визуелних карактеристика најближег окружења и природе, часови <i>ликовне културе</i> могу да се интегришу са часовима предмета <i>свет око нас</i>, од којих се разликују по томе што нису стриктно везани за завичајни принцип. Ученици имају слободу да у ликовном раду изразе оно што им је значајно, а што може бити везано и за неки удаљени простор. На пример, свој доживљај током боравка на селу, на мору, на планини... Ученици се међусобно упознају када говоре о свом ликовном раду (зашто су одабрали баш ту тему/мотив, шта им је било значајно да прикажу...), а то може бити прилика да у радовима вршњака уоче визуелне одлике простора који им је непознат. Када се ликовно изражавање повезује са вербалним наставник се ослања на упутство за реализацију програма предмета <i>српски језик</i>, односно <i>матерњи језик</i>.</p>
<p>ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ</p>	<p>Облик је ликовни елемент који гради композицију, а ради се о појму из теорије обликовања који се у првом разреду учи искуствено. Све активности које се односе на истраживање својства облика (величина, боја, текстура...) и положај облика у простору могу да се реализују на интегрисаним часовима предмета <i>ликовна култура</i>, <i>математика</i> и <i>свет око нас</i>. Часови <i>ликовне културе</i> треба да се раздвоје од часова <i>математике</i> у тренутку када ученици почну да користе лењир.</p> <p>Појам <i>кретање</i> (киша, облаци, таласи, птице, инсекти, аутомобил, лифт, људи, кућни љубимци...) предложен је као подстицај за активности које ученицима омогућавају да самостално граде мрежу појмова. Наставник уобичајено подстиче ученике на размишљање техником асоцијација. Појмови које ученици самостално</p>

	<p>повезују са појмом кретања могу да се запишу на табли. На тај начин се долази до већег броја тема/мотива за ликовни рад, а сваки ученик бира тему/мотив који га највише мотивише да ствара. Кретање се може повезати са звуком, па је пожељно осмислити и часове који су интегрисани са часовима <i>музичке културе</i> и <i>физичког и здравственог васпитања</i>. Једна од могућности је игра у школском дворишту у којој ученици заузимају различите положаје и опцртавају бачене сенке. Ова игра повезује појмове кретање и сенка и може послужити као увод за разговор о извору светлости, о промени изгледа облика и бачене сенке облика у току дана. Треба имати у виду да акценат није на развијању научног мишљења, већ стваралачког.</p> <p>Ради безбедности у саобраћају пожељно је ученицима указати на чињеницу да удаљени објекти делују мањи него што јесу. Ако се аутомобил креће ка нама, што је ближи делује све већи. Наставник ове информације илуструје сликом из уџбеника, часописа, као и посматрањем објеката у окружењу. Ако је потребно, ученици могу и да покушају да прикажу ближе и даље објекте и бића у ликовном раду.</p>
<p>ОБЛИКОВАЊЕ</p>	<p>Наставник бира ликовне технике које ће се учити у првом разреду. Важно је да буду разноврсне, да ученици могу да их користе самостално или уз минималну помоћ и да су изводљиве у школи. Наставник објашњава технике у форми кратког упутства пре и у току рада. Пошто добију основне (неопходне) информације, ученици самостално истражују изражајне могућности ликовних техника док изражавају своје замисли.</p> <p>Када је реч о прибору и материјалу, примарне су информације које се односе на безбедност и здравље, па тек онда информације о изражајним својствима (које се већим делом уче искуствено). Пример. 1. Здравље и безбедност. Цртеж урађен фломастером бледи на светлости (може се десити да с временом од њега остане само неколико бледих мрља). Перманентни фломастери не бледе, али могу бити</p>

отровни (родитељи треба да прочитају ознаке пре куповине). 2. Изражајна својства. Квалитетни фломастери имају интензивну боју, а у паковању има више тонова. Погодни су за цртање стрипова, али не и за сликање (јер се боје не могу мешати, не могу се добити многи тонови који постоје у природи и у окружењу...).

Када обликују разне врсте глина, ученици спонтано комбинују поступке *додавање* и *одузимање*, што је далеко лакше него обликовање само једним поступком. Обликовање само додавањем је предложено како би се подстакло развој ученика, нарочито развијање пажње. Наставник може прво да зада ученицима да заједно обликују једну скулптуру од глине (резултат није важан). Поступак *спајање* се примењује код обликовања разноврсним материјалом. Од ученика се очекује да размишљају, истражују, да се договарају и размењују идеје и искуства како би смислили како да ефикасно споје два или више материјала када обликују ликовни рад. Наставник води ове активности и, уколико је потребно, може да наведе начине спајања (лепком, везивањем, спајалицама, дечјом хефталицом, чачкалицама...), али ученик треба да одабере начин.

Веома је важно да ученици развијају осећај за линију (да не би продуковали круте, схематске цртеже). Постоје бројни начини да се развија осећај за линију, већином су у форми игре и наставник може пронаћи на интернету описе часова и задатака (у овом упутству је могуће дати само кратку препоруку). Наставник треба да тражи од ученика да цртају комбинујући прибор (на пример, оловку и бојицу). Не очекује се да ће ученици по завршетку разреда бити оспособљени да свесно користе изражајна својства материјала. Сви ученици су достигли исход ако су у току године цртали разноврсним материјалом/прибором.

У првом разреду ученици углавном спонтано цртају и боје. Наставник ће, на основу процене могућности одељења и појединачних ученика, одлучити када и како ће ученике постепено уводити у сликање. Један од поступака је да се ученицима зада да "цртају и боје" само помоћу четке и боје (не користе оловку). У првом разреду то може да буде задатак који раде само једном (или ниједном). Поступак који подстиче размишљање и развија осећај за боје подразумева

захтеве који су нешто изнад могућности ученика (а који нису нереални ако се уведу на време и постепено). На пример, задатак у коме се од ученика тражи да користе само три или само две омиљене боје.

Када је реч о рециклажи, потребно је осмислити активности које су припрема за оно што ће се учити у старијим разредима, што не значи да ученици не треба да добију једноставне информације. Важно је да знају да могу да преобликују материјал и предмете које желе да баце. На пример, амбалажу, поломљене или покварене играчке, остатке тканина... На тај начин се штеди, па се и неке књиге и свеске праве од старог (рециклираног) папира. То је довољно информација за овај разред.

Активности као што су цртање, вајање и сликање нису везане само за вежбање ликовних техника, већ много већи значај имају комуникација и креативност. Ученици кроз ликовни рад саопштавају своје идеје, расположења, размишљања, замишљања, емоције... Наставник планира мотивациони разговор који подстиче изражавање. Новина у програму су информације које до сада нису плански коришћене као мотивациони садржај, а препоручене су да би се ефикасније омогућило стицање општих компетенција. Такав садржај су уметничка дела, укључујући и она која ученици овог узраста не разумеју (на пример, дела Умберта Боћонија, Пабла Пикаса, Пола Сезана, Стојана Ћелића, Марка Шагала, Василија Кандинског...). Када се уметничка дела користе као мотивациони садржај, важно је одабрати одговарајућу методу/технику да би се подстакао развој креативности, а избегло имитирање. На пример, наставник не показује ученицима репродукцију уметничког дела, већ само један њен део (остало је прекривено), а на основу видљивог дела се не може наслутити како изгледа целина. Од ученика се тражи да "доврше" дело, свако како жели. По завршетку рада ученици пореде своја решења, као и своје радове са оригиналним делом (наставник показује целу композицију). Важно је пронаћи дело које ученици не могу да виде у уџбенику. Поступак прати и одговарајући разговор, ученици треба да схвате да циљ задатка није да погађају тачан одговор, већ да креирају оригиналан рад. Ово је само једна

	<p>од бројних могућности, од наставника се очекује да осмисли и друге. И за ученике националних мањина, који треба да упознају сопствено уметничко наслеђе, веома је важно да не буду оптерећени супарним излагањем и захтевом да меморишу податке или анализирају дело. У првом циклусу се сва уметничка дела и споменици културе користе као мотивација за стваралачки рад, а ученици ће лакше упамтити уметнике и њихова дела, ако се са тим делима повежу кроз неку занимљиву активност или задатак.</p>
<p>СПОРАЗУМЕВАЊЕ</p>	<p>У овој целини су предложени садржаји који се односе на читање (разумевање) информација, у првом реду визуелних, односно слике у најширем значењу (рекламе, илустрације у уџбеницима и дечјим часописима, изрази лица...) и различите начине споразумевања. Наставник бира активности и садржаје, водећи рачуна о томе да ће се ученици континуирано оспособљавати за читање визуелних информација, од првог разреда до краја основне школе. У првом разреду ученици треба да стекну свест о томе да се разне (и важне) поруке не преносе само говором и реченицом, већ и звуком (на пример, школско звоно), бојом (семафор), сложеним сликама, музиком, мимиком, гестом... Сложене приче у сликама (стрип, цртани филм) тумаче се на интегрисаним часовима предмета <i>ликовна култура</i> и <i>српски језик</i>, односно матерњи језик. Када је реч о графичким знацима (слово, цифра, нота) корисно је задати ученицима да украшавају одабрани знак. На тај начин се уводе у калиграфију и појмове које ће ближе упознати у старијим разредима. Активности везане за традицију и украшавање смишља наставник, у зависности од празника/свечаности. Игра Ледена краљица, као и пантомима су погодан увод у перформанс, који ће се радити и у наредним разредима. Није пожељно да се невербално споразумевање замени другим активностима (на пример, обликовањем сценографије за школску приредбу или за луткарско позориште), зато што су ове активности важне за развој, а помажу да се повучени ученици активирају. Невербално изражавање може да се учи на интегрисаним часовима предмета <i>ликовна култура</i> и <i>физичко и здравствено</i></p>

	<i>васпитање</i> (једна од бројних активности је обликовање слова и бројева телом).
--	---

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ учења предмета *музичка култура* је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред – први

Годишњи фонд часова – 36 часова

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<ul style="list-style-type: none">- објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна;- разликује одабране звукове и тонове, певање/свирање; хор/један певач/група певача; оркестар/један свирач/група свирача, боју различитих певачких гласова и инструмената и музичке изражајне елементе;- препозна музички почетак и крај и понављање теме или карактеристичног мотива у слушаном делу;- повезује музичко дело у односу на	<p>Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук - лик, музика - радња.</p> <p>Композиције које илуструју различита осећања.</p> <p>Звук и тон (извори).</p> <p>Звуци тела (пулс, куцање срца, дисање...). Звуци из природе и окружења. Звучни знак (школско звоно, аутомобилска сирена...).</p> <p>Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак - дуг), јачина (гласан - тих), висина (висок - дубок).</p> <p>Тишина и одсуство звука.</p>

	<p>њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела;</p> <ul style="list-style-type: none"> - поштује договорена правила понашања при слушању музике; - користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука; 	<p>Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне за ученике (празници, приредбе, свечаности, рођендани, венчања, новогодишње и божићне песме...).</p> <p>Музичка прича.</p> <p>Карактер дела и елементи музичке изражајности (условљеност).</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Музика и здравље.</p> <p>Носиоци звука (це-де плејер, ем пе 3 плејер, рачунар...).</p>
<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - изговара у ритму уз покрет бројалице; - пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; - пева по слуху уз покрет народне песме, музичке игре; - примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; - свира по слуху звучне ономатопеје и илустрације, ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; - повезује почетне тонове песама- 	<p>Изговор бројалице у ритму уз покрет - пљескање, пуцкетање прстима, корачање, дланом о надлактицу, ударом о клупу.</p> <p>Звучне ономатопеје и илустрације.</p> <p>Држање тела и дисање - правилан начин певања.</p> <p>Правилна дикција - изговарање брзалица и бројалица.</p> <p>Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.</p> <p>Певање песама уз покрет - песме уз игру и народне песме.</p> <p>Певање модела и наменских песама и</p>

	<p>модела и једноставних наменских песама са бојама, ритам са графичким приказом;</p> <p>- објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења;</p>	<p>повезивање њихових почетних тонова уз боју (до-зелено, ре-браон, ми-жуто, фа-плаво и сол-црвено).</p> <p>Дечји ритмички инструменти и начииа свирања на њима.</p> <p>Свирање по слуху пратње уз бројалице и песме - пулс, ритам, груписање удара. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима - песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације.</p> <p>Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Свирање графички представљеног ритма.</p> <p>Музички бонтон.</p>
<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>- учествује у школским приредбама и манифестацијама;</p> <p>- направи дечје ритмичке инструменте;</p> <p>- ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким удараљкама, једноставну мелодију на краћи задати текст;</p> <p>- изабере према литерарном садржају одговарајући музички садржај.</p>	<p>Израда дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала.</p> <p>Стварање звукова из непосредне околине и природе спонтаном или договореном импровизацијом.</p> <p>Креирање сопствених покрета уз музику која се изводи или слуша.</p> <p>Стварање звучних ефеката и једноставне ритмичке пратње користећи различите изворе звука.</p> <p>Бирање инструмената на основу звука и стварање једноставне ритмичке пратње уз бројалице, песме и музичке игре.</p> <p>Стварање мањих ритмичких целина на</p>

		<p>основу музичког искуства - изговором у ритму, различитим покретима, предметима и дечјим ритмичким инструментима.</p> <p>Стварање музичких питања и одговора на дечјим ритмичким инструментима у дијалогу.</p> <p>Стварање једноставне мелодије на краћи текст.</p> <p>Бирање познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација за стварање звучне приче - праћење литерарног текста</p>
--	--	--

Кључни појмови: тон, покрет, мелодија, ритам и извођење.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

На основу музичког искуства у основној школи ученик ужива у музици и отворен је за различите уметничке садржаје. Користи музичко знање и вештине да изрази своја осећања, размишљања, ставове и на креативан и конструктиван начин остварује своје циљеве.

Искуство и вештину у слушању и опажању приликом индивидуалног и групног музицирања примењује у комуникацији са другима.

Развија критички однос према музици. Има одговоран однос према традицији свог народа и других култура.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Ученик користи језик музике за изражавање својих осећања и идеја и за комуникацију са другима. Ученик истражује везу између музике и изражавања покретом.

Компетенција: Компетенција за учење, комуникација, сарадња, естетска компетенција

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ОБЛАСТ / ТЕМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
<p>Слушање музике</p>	<p>Циљ наставног процеса у области слушања музике је да код ученика развије капацит пажње и способност активног слушања (са задатком) чиме се развија и музичка меморија, те не треба инсистирати на памћењу, а поготово не на провери слушаних дела. Композиције које се слушају, својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика.</p> <p>Методички приступ процесу слушања музике треба да буде усмерен на ученичко откривање, тј. препознавање изражајних елемената. Уколико се овакво демонстрационо слушање постави правилно, након неколико месеци, област слушања музике може да буде остваривана само путем аналитичког слушања музике, а да се наставник враћа и на демонстрационо у случајевима када жели да представи неки нови изражајни елемент музике.</p> <p>У оквиру аналитичког слушања музике наставник пре пуштања композиције, ученицима задаје задатак да прво обрате пажњу на карактер слушаног примера и обавезно им понуди опције одговора, од којих је пар нетачно (омеђивање термина), попут: "борбени", "смирени", "разиграни" карактер. Следећи задатак би био (пре слушања) да им усмери пажњу на везу између темпа и описаног карактера дела (опет уз понуђење опције одговора); у наредном слушању ће размишљати о избору инструмента, па мелодији итд.</p> <p>Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања како би могао да прати музички ток (попут извођачког састава, темпа, начина на који је мелодија извајана, специфичних ритмичких карактеристика, понављање и промена и сл.).</p>
<p>Извођење музике</p>	<p>Извођењем музике активира се велики број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, осетљивост за друге учеснике у музичком догађају (тзв. тимски рад, толеранција) и fine моторичке радње. Посебну пажњу треба усмерити на спонтане покрете као одговор на музику.</p> <p>Циљ наставног процеса у области извођења музике је подстицање ученика да се музички изражавају и да истражују начине који су њима својствени. Мерило успеха је учешће и мотивисаност ученика.</p> <p>Певање</p> <p>Главни критеријум за избор песама је квалитет музичког дела као и примереност узрасту ученика у односу на тематику, ритам, артикулацију мелодијских скокова и сл. При избору песама за певање, наставник увек треба да има у виду и гласовне могућности ученика. Пре почетка певања</p>

	<p>потребно је спровести кратке вежбе за распевавање при чему посебно треба обратити пажњу на правилно држање тела, правилно дисање и дикцију.</p> <p>Рад на песми почиње демонстрацијом. Песма се учи по деловима, а затим спаја у целину.</p> <p>Наставник увек треба да инсистира на изражајном извођењу песме.</p> <p>Једноставни модели и наменске песме чији се почеци везују за боје служе за стварање звучног фонда и представљају основу за поставку музичке писмености (до-зелено, ре-браон, ми-жуто, фа-плаво и сол-црвено). На овом нивоу моделе треба учити по слуху.</p> <p>У настави музичке културе пожељно је повезивати покрет и певање кроз извођење народних, музичких и дидактичких игара.</p> <p>Свирање</p> <p>Ова активност се реализује на дечјим ритмичким и алтернативним инструментима (тело, предмети из окружења, Орфов инструментаријум...). Наставник треба да укаже на повезаност тонске боје инструмента са музичким садржајем. На пример: "Ево већ нам трамвај стиже - цин, цин, цин" - <i>триангл</i>, "Кестен пада, ток, ток, ток..." - <i>штапићи</i>... У извођењу ритмичких аранжмана довољно је одељење поделити у две групе. На овом нивоу не треба залазити у објашњавање појмова.</p>
<p>Музичко стваралаштво</p>	<p>Дечје музичко стваралаштво подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких репродуктивних и стваралачких активности и знања. Наставник треба да подстиче ученике да импровизују и истражују начине на који могу да изразе кроз музику сопствену инспирацију.</p> <p>Стваралаштво може бити заступљено кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - импровизацију игре/покрета на одређену музику, - израду дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала, - музичке импровизације, - музичка питања и одговоре, - компоновање мелодије на задати текст, - илустрацију доживљаја музике, - одабир познатог музичког у односу на литерарни садржај.

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ учења предмета *физичко и здравствено васпитање* је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред – први

Годишњи фонд часова – 108

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> - примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); - правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; 	<ul style="list-style-type: none"> Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ	<ul style="list-style-type: none"> - комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; - одржава равнотежу у различитим кретањима; - разликује правилно од неправилног држања тела и правилно држи тело; - примењује правилну технику дисања приликом вежбања; - изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; - игра дечји и народни плес; - користи основну терминологију вежбања; 	<p style="text-align: center;">Ходање и трчање</p> <p>Ходање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кратким корацима, - дугим корацима, - у различитом ритму, - ходање са реквизитом, - ходање са променом, правца и смера. <p>Техника трчања:</p> <ul style="list-style-type: none"> - трчање преко препрека, - трчање са променом правца и смера, - брзо трчање 20 м са стартом из различитих почетних положаја, - игре са коришћењем научених облика ходања и трчања.

<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - поштује правила понашања на просторима за вежбање; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; - поштује правила игре; - навија фер и бодри учеснике у игри; - прихвати сопствену победу и пораз; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; 	<p style="text-align: center;">Скакања и прескакања</p> <p>Поскоци у месту. Поскоци у кретању. Скакања удаљ. Скакања увис. Прескакање дуге вијаче. Вежбе скакања и прескакања упором рукама. Игре уз коришћење различитих облика скакања и прескакања.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - наведе делове свога тела и препозна њихову улогу; - уочи промену у расту код себе и других; - уочи разлику између здравог и болесног стања; - примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; - одржава личну хигијену; - учествује у одржавању простора у коме живи и борави; 	<p style="text-align: center;">Бацања и хватања</p> <p>Бацање лоптице из места у даљину и у циљ. Бацање лоптице из кретања. Бацање лопте увис. Вођење лопте. Додавање лопте. Игре са вођењем, додавањем лопте и гађањем у циљ.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - схвати значај коришћења воћа у исхрани; - правилно се понаша за столом. 	<p style="text-align: center;">Пузања, вишења, упори и пењања</p> <p>Бацање лоптице из места у даљину и у циљ. Бацање лоптице из кретања. Бацање лопте увис. Вођење лопте. Додавање лопте. Игре са вођењем, додавањем лопте и</p>

		гађањем у циљ.
		<p style="text-align: center;">Вежбе на тлу</p> <p>Основни садржаји Основни ставови и положаји. Поваљка на леђима. Став на лопатицама (свећа). Колут напред из чучња у чучањ. Поваљка на стомаку. Састав од научених елемената. Игре са усвојеним вежбама.</p> <p>Проширени садржаји Колут назад из чучња у чучањ, низ косу површину. Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби.</p>
		<p style="text-align: center;">Вежбе равнотеже</p> <p>Ходање по линији. Ходање по шведској клупи. Лагано трчање на шведској клупи или ниској греди. Кратак састав на линији обележеној на тлу, шведској клупи и ниској греди.</p>
		<p style="text-align: center;">Вежбе са реквизитима</p> <p>Вежбе обликовања са реквизитима. Трчања, поскоци и скокови уз коришћење реквизита.</p>

		<p>Дизање и ношење предмета и реквизита на различите начине. Елементарне игре са реквизитима. Игре са ластишом.</p>
		<p>Плес и Ритимика</p> <p>Ходање и трчање са променом ритма, темпа и динамике уз плесак и уз музичку пратњу. Галоп напред. Дечији поскок. Њихање и кружење вијачом или траком. Суножни скокови кроз вијачу са обртањем напред. Народно коло по избору.</p>
		<p>Полигони</p> <p>Комбиновани полигон од усвојених вештина (вежби).</p>
		<p>Култура вежбања и играња</p> <p>Основни термини у вежбању. Вежбам безбедно. Чувам своје и туђе ствари. Правила елементарних игара. Некад изгубим, а некада. победим. Навијам фер.</p>
		<p>Здравствено васпитање</p> <p>Упознај своје тело.</p>

		<p>Растемо. Видим, чујем, осећам. Моје здравље. Ко све брине о мом здрављу. Лична хигијена. Хигијена простора у коме живим. Хигијена простора у коме вежбам. Животне намирнице и правилна исхрана. Заједно за столом.</p>
--	--	--

Кључни појмови: васпитање, физичко вежбање, игра, здравље и култура.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Учењем наставног предмета физичко васпитање ученик стиче вештине и овладава знањима и културним вредностима телесног вежбања, примењује их у свакодневном животу, новим и ванредним животним ситуацијама; разуме значај континуираног развоја физичких способности, разноврсних моторичких активности, утицај на здравље, здравље околине и квалитет живота.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Ученик је стекао знања и у стању је да користи разноврсне програме и облике индивидуалног и колективног вежбања. Има позитиван став према физичким активностима и спорту у свакодневном животу, поштује правила и негује здраве међуљудске односе. Промовише улогу физичке активности и спорта у унапређивању здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социопатолошких појава.

Компетенције: Компетенција за учење, комуникација, сарадња, брига за здравље

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Организациони облици рада који омогућавају остваривање планираних исхода су редовна настава и ваннаставне активности.

План и програм ваннаставних активности предлаже Одељенско веће првог разреда и саставни је део годишњег плана рада школе и школског програма. У оквиру њих постоје следећи облици рада:

- спортско-рекреативне активности,
- недеља школског спорта,
- активности у природи (крос, спортски дан, излети, зимовање, летовање...),
- школска такмичења,
- корективно-педагошки рад.

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (по областима)
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	<p>На свим часовима као и на другим организационим облицима рада, посебан акценат се ставља на:</p> <ul style="list-style-type: none">- развијање физичких способности које се континуирано реализује у припремном делу часа. Део главне фазе користи се за развој основних физичких способности узимајући у обзир утицај који наставна тема има на њихов развој. Методе и облици рада бирају се у складу са потребама и могућностима ученика и материјално-техничким условима за рад;- подстицање ученика на самостално вежбање;- учвршћивање правилног држања тела.
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ	<p>Усвајање моторичких вештина, остварује се кроз примену основних и проширених програмских садржаја примењујући основне дидактичко-методичке принципе и методе рада неопходне за достизање постављених исхода.</p> <p>Усвојене моторичке вештине треба да омогуће ученицима њихову примену у</p>

	<p>свакодневним и специфичним животним ситуацијама.</p> <p>Ученицима који нису у стању да усвоје неке од садржаја, задају се слична али лакша вежбања од предвиђених или предвежбе.</p> <p>Уколико ученик не достигне предвиђени исход, оставља се могућност да исти достигне у наредном периоду.</p> <p>Усаваршавање неких моторичких задатака је континуирани процес без обзира на садржаје програма (техника ходања, трчања, примена научене игре итд.).</p> <p>У раду са напреднијим ученицима реализују се проширени садржаји. Кроз процес реализације програма неопходно је пратити способности ученика за различите физичке активности.</p>
<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p>	<p>Ова наставна област реализује се кроз све организационе облике рада, наставне области и теме уз практичан рад.</p> <p>Достизањем исхода ове наставне области, ученици стичу знања, вештине, ставове и вредности о вежбању (основним појмовима о вежби, како се неко вежбање изводи и чему конкретна вежба и вежбање служи), физичком васпитању, спорту и здрављу.</p> <p>Основне информације о вежбању и здрављу преносе се непосредно пре, током и након вежбања на часу.</p> <p>Ова наставна област обухвата: формирање правилног односа према физичком вежбању и здрављу; развијање и неговање другарства; препознавање негативних облика понашања у игри и др.</p> <p>Поред наведеног у овој области потребно је радити на: неговању патриотских</p>

	вредности (народне традиције и мултикултуралности); формирању правилног односа према различитостима, чувању личне и школске имовине, неговању друштвених вредности итд.
--	---

Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ учења програма *грађанско васпитање* је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

Разред – **први**

Годишњи фонд часова – **36 часова**

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у одељењу	<ul style="list-style-type: none"> - наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује; - уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; - понаша се на начин који не угрожава потребе, права и осећања других; - препозна код себе и других основна осећања; - препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, 	<p>Идентитет Ко сам ја? Наше јаке стране, у чему смо успешни, у чему бисмо волели да напредујемо. Таленти и интересовања која поседујемо. Наше сличности и разлике. Основна осећања (радост, страх, туга, бес) и како се препознају.</p> <hr/> <p>Потребе и права</p>

	<p>причама, филмовима; - преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву; - тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права; - разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу, књижевним делима, филмовима;</p>	<p>Разлике између жеља и основних животних потреба. Права детета Кршење и заштита права Препознавање кршења права детета. Кома се обратити у ситуацијама кршења права детета. Одговорност према себи и другима.</p>
<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Одељење/група као заједница</p>	<p>- комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; - слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; - сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму; - договара се и одлучује у доношењу одељенских правила и да се понаша у складу са њима; - својим речима образложи неопходност правила која регулишу живот у заједници;</p>	<p>Функционисање заједнице Одељење/група као заједница. Вредности одељења/групе - равноправност, одговорност, солидарност, поштовање и брига за друге, толерантност, праведност, поштење. Уважавање различитости. Правила у одељењу/групи и њихова функција. Одлучивање у одељењу/групи. Одговорност деце и одраслих за функционисање заједнице.</p>
<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Комуникација и сарадња</p>	<p>- препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати; - заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу; - учествује у изради плана једноставне акције;</p>	<p>Комуникација Слушање/неслушање. Кад разговарамо држимо се теме. Изношење мишљења. Уважавање саговорника. Сарадња Групни рад, договарање и сарадња са вршњацима и одраслима.</p>
<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција одељења/групе</p>		<p>Планирање и извођење једноставне акције у одељењу/групи</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; - доприноси промоцији акције; - на једноставан начин вреднује изведену акцију. 	<p>Кораци у планирању и извођењу акције. Чиме се поносимо и чиме нисмо задовољни у одељењу.</p> <p>Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити.</p> <p>Одређивање циља и израда плана акције - подела улога, договор о роковима, начину реализације.</p> <p>Извођење и документовање акције - видео, фотографије, текстови и сл.</p> <p>Промоција акције на нивоу школе - приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу.</p> <p>Вредновање акције - чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.</p>
--	---	--

Кључни појмови: различитости, комуникација и права

ОПШТА КОМПЕТЕНЦИЈА : Сазнање о себи и другима

Компетенција: Компетенција за учење, комуникација, сарадња, вештина за живот у демократском друштву

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
--------------------	--

<p>ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у одељењу</p>	<p>У оквиру теме <i>Ја и други</i> налазе се садржаји интердисциплинарног карактера који се односе на ученика као <i>друштвено биће</i>, његова права и обавезе у окружењу и друштвеним групама којима припада (породица, школа, вршњаци). Када се говори о <i>основним животним потребама</i>, ту се првенствено мисли на физиолошке потребе заједничке за све људе, као и на одређена правила понашања која омогућавају задовољавање тих потреба. Размишљање и дискусија не само о својим потребама већ и уважавање потреба и осећања других, такође, представља једну од суштински важних васпитних компоненти предмета.</p>
<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Одељење/група као заједница</p>	<p>Неопходно је, на адекватним и ученицима блиским примерима, указивати на дуализам права и обавеза ученика.</p>
<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Комуникација</p>	<p>Слободни, односно друштвени разговор, основа је свакодневне комуникације и зато је потребно ученике усмеравати како да учтиво започну разговор, размењују информације и користе основне форме учтивости. У току разговора могу се издвајати ситуациони говорни предлошци који се користе у свакодневним комуникативним ситуацијама. Ученици се охрабрују да обликују усмену поруку у којој ће изнети информације на примерима из свакодневног школског живота. У току сваког разговора ученици се подстичу да говоре, односно да износе информације, своја мишљења, именују осећања, уз одабир одговарајућих речи. Конструктивна комуникација и демократске процедуре нису само циљ већ и начин да се остваре жељени исходи. Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добродошло у својој различитости уз обавезу поштовања и уважавања других и другачијих погледа и мишљења.</p>

<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција одељења/групе</p>	<p>Ученике треба кроз активности које се организују у оквиру одељења или школе подстицати на учење кроз искуство.</p> <p>Претходно стечена знања и вештине се интегришу и практикују. Акције треба да буду мале и изводљиве, али да имају све кораке. Ученике треба охрабривати када наиђу на тешкоће и јасно указивати да си и неуспеле акције добре јер њиховом анализом долазимо до увида који су кораци били погрешни. Бројни су примери тема у оквиру којих се могу осмислити једноставне акције у корист права детета, а на нивоу одељења/групе.</p> <p>Реализује се кроз заједничко промишљање наставника и ученика на задату тему.</p>
---	--

Назив предмета	ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТАХИЗИС
Циљ	<p>Да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности Цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате Цркве или верске заједнице треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.</p>
Разред	први
Годишњи фонд часова	36 часова

Задаци верске наставе јесу да код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божју и за себе;
- развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене Цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом и пре и после свега са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
Когнитивни аспект: - да разуме основна сазнања о темама које ће се обрађивати на настави Православног катихизиса. Афективни аспект: - бити подстакнут да активно учествује на часовима верске наставе.	I - УВОД	1. Учимо о нашој вери - уводни час (Упознавање са садржајем програма и начином рада)
Когнитивни аспект: -моћи да опише и објасни значење појма заједнице као и његов однос према њему блиским особама	II - ЗАЈЕДНИЦА КАО ОСНОВ ЖИВОТА	1. Моја породица (приче и слике које приказују породицу, може и прича о "малој породици" - деца са једним

<p>(породици)</p> <ul style="list-style-type: none"> -моћи да препозна да не можемо једни без других - знати да нас љубав повезује са другима - знати да се правилно осени крсним знаком - знати да је Бог Света Тројица (Заједница) - знати да крштењем постајемо чланови Божје породице (Цркве) <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> -пожелети да чини добро другима (ближњима) у својој заједници -желети да изражава хришћанску љубав према Богу и ближњима 		<p>родитељем, или старатељем)</p> <p>2. Моја школа и другари (садржаји у вези са животом у школи (нова заједница); односи у заједници, правила понашања)</p> <p>3. Ми смо део Божје породице (Цркве) (ко су чланови Божје породице; како се постаје њен члан...)</p>
<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знати да заједница са Богом почива на слободи - знати да је послушност израз љубави - моћи да препозна да је даривање плод љубави - моћи да сазна да је молитва разговор са Богом - моћи да усвоји текст молитве Оче наш - знати да је Бог Отац створио свет из љубави - моћи да препозна да је наш живот Божји дар - знати да Бог жели да живимо у заједници са Њим <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> - показивати жељу да љубав исказује на конкретан начин - бити мотивисан да љубав према Богу изражава молитвом 	<p>III - ЗАЈЕДНИЦА ЉУБАВИ БОГА, ЧОВЕКА И ПРИРОДЕ</p>	<p>1. Послушност (приче које говоре о томе да када некога волимо, онда га и слушамо)</p> <p>2. Даривање - наша љубав (како можемо да помогнемо другоме; љубављу чиним добра дела)</p> <p>3. Цео свет на дар (садржаји који говоре и приказују лепоту створеног света, песмица: "Ал` је леп овај свет", Ј.Ј. Змај, Бог је цео свет створио из љубави)</p> <p>4. Оче наш - зовео нашег Бога</p>
<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> - моћи да препозна основне догађаје библијске приповести о Христовом рођењу 	<p>IV - НЕИЗМЕРНА ЉУБАВ БОЖИЈА - ХРИСТОС СЕ РОДИ</p>	<p>1. Бог долази у овај свет (Новозаветно сведочанство о Христовом Рођењу (препричано и прилагођено)</p>

<ul style="list-style-type: none"> - моћи да препозна и именује главне личности из библијске приче о Христовом рођењу (уз помоћ иконе празника и по кључним симболима) - моћи да препозна да је прослава празника догађај целе породице кроз који се остварује заједница љубави - моћи да усвоји текст (садржај) и мелодију песме (Божих, Божић) - моћи да препозна да је Свети Сава посветио свој живот Богу због љубави према Њему <p>Афективни аспект: По завршетку теме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - код ученика ће се развити жеља да активно учествује у прослави Христовог рођења - код ученика ће се развити жеља да према ближњима подражава пример љубави Светога Саве 		<ol style="list-style-type: none"> 2. Христос се роди - Божић у мом дому (Божихна песма: "Божих, Божић благи дан) 3. Како је Растко постао Св. Сава (Свети Сава - остварени син Бога Оца (кроз љубав и заједницу са Богом, свако од нас постаје као Свети Сава) 4. Свети Сава, слава у школи и у мојој породици (Химна Светом Сави)
<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> - моћи да опише појединости библијске повести о стварању света - моћи да разликује оно што је Бог створио од онога што је човек направио на примерима из непосредног окружења - знати зашто за Бога кажемо да је Творац -моћи да објасни, на елементарном нивоу, повезаност људи и природе -учити да се у Цркви остварује јединство људи и природе са Богом - знати да у заједници са Богом учествујемо слободно - само ако то желимо (пример Светога Саве и његовог слободног избора) 	<p>V - ЦРКВА - ЗАЈЕДНИЦА СА БОГОМ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бог ствара свет (Библијско казивање о стварању света) 2. Свет је наш дом (Живот првих људи-Божја жеља да свет буде Црква) 3. Прихватимо дарове Божје (Човек не прихвата Божје дарове-непослушност и себичност) 4. Где је љубав ту је Бог (Прича: "Где је љубав, ту је Бог", Л.Н. Толстој) 5. Христова вечера са ученицима (Прва Литургија (Христови ученици); "Православна читанка", с. Нина Неранџић и Ана Савковић) 6. Литургија - окупљање Божје породице

<p>- да се упозна са Литургијом као догађајем (заједничком трпезом) на којем се окупља Божја породица</p> <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> - код ученика ће се развити жеља да својом послушношћу изражава своју љубав и слободу - ученик ће желети да учествује у литургији 		<p>(Прва Литургија (Христови ученици); "Православна читанка", с. Нина Неранџић и Ана Савковић)</p> <p>7. Пост - стаза љубави</p>
<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознати Христово учење као "учење" о љубави и праштању (на примерима из јеванђељских прича) - препознати и разумети да је права љубав када је показујемо делима - усвојити садржај и мелодију песме "Знаш ли ко те љуби силно" - бити у могућности да опише појединости библијске повести о Христовом Васкрсењу - препознати и именовати главне личности из библијске приче о Христовом Васкрсењу (уз помоћ иконе празника и по кључним симболима) - препознати да је прослава празника догађај целе породице кроз који се остварује заједница љубави - моћи да опише прослављање Васкрса у својој породици - знати обичаје у вези са Васкрсом <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијати потребу да делима исказују љубав - развијати жељу да учествује у припремама за прославу овог највећег хришћанског празника 	<p>VI - ХРИСТОВА ЉУБАВ ПРЕМА ЧОВЕКУ И СВЕТУ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Христова љубав према човеку и свету (Јеванђељска прича Милостиви Самарјанин) 2. Препознајемо Христову љубав (Песмица: "Знаш ли ко те љуби силно") 3. Христос васкрсе! (Новозаветно сведочанство о Христовом Васкрсењу (препричано и прилагођено), Прича: "Добро дрво" Ш. Силверстејн)
<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> - моћи да преприча одабране приче које говоре о 	<p>VII - НАША БРИГА О СВЕТУ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Човек домаћин у свету 2. Радост служења (Разне приче о које

<p>Христовој љубави према свету и човеку</p> <ul style="list-style-type: none"> - на елементарном нивоу моћи да објасни међусобну повезаност свих људи и природе - препознати и именовати поступке људи који су прожети љубављу према природи, људима и Богу - уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 1.разреда основне школе <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијати жељу да се брине о биљкама и животињама и целокупној природи 		<p>говоре о служењу човека Богу и човеку)</p> <p>3. Љубав према људима и природи је љубав према Богу (Човекова брига за очување природе, биљака и животиња, Прича Свети Герасим и лав Јордан, Приче и слике о кућним љубимцима)</p> <p>4. Сваки човек је за нас Христос</p> <p>5. Научили смо о нашој вери</p>
--	--	--

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (по областима)
<p>I - УВОД</p>	<p>Катихизација као литургијска делатност - заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација ("знања о вери"), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава и практична настава. Теоријска настава се реализује у учионици, док се практична настава се реализује у цркви - учешћем у литургијском сабрању; Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже</p>

	<p>када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе - узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика;</p>
<p>II - ЗАЈЕДНИЦА КАО ОСНОВ ЖИВОТА</p>	<p>Катихизација као литургијска делатност - заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација ("знања о вери"), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава и практична настава. Теоријска настава се реализује у учионици, док се практична настава се реализује у цркви - учешћем у литургијском сабрању; Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе - узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја,</p>

	<p>интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. Евалуацију наставе наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика;</p>
<p>III - ЗАЈЕДНИЦА ЉУБАВИ БОГА, ЧОВЕКА И ПРИРОДЕ</p>	<p>Катихизација као литургијска делатност - заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација ("знања о вери"), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава и практична настава. Теоријска настава се реализује у учионици, док се практична настава се реализује у цркви - учешћем у литургијском сабрању; Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе - узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. Евалуацију наставе наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара</p>

	<p>ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика;</p>
<p>IV - НЕИЗМЕРНА ЉУБАВ БОЖИЈА - ХРИСТОС СЕ РОДИ</p>	<p>Катихизација као литургијска делатност - заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација ("знања о вери"), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава и практична настава. Теоријска настава се реализује у учионици, док се практична настава се реализује у цркви - учешћем у литургијском сабрању; Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе - узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. Евалуацију наставе наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика;</p>
<p>V - ЦРКВА - ЗАЈЕДНИЦА СА БОГОМ</p>	<p>Катихизација као литургијска делатност - заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација ("знања о вери"), већ као настојање да се учење и</p>

	<p>искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава и практична настава. Теоријска настава се реализује у учионици, док се практична настава се реализује у цркви - учешћем у литургијском сабрању; Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе - узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. Евалуацију наставе наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика;</p>
<p>VI - ХРИСТОВА ЉУБАВ ПРЕМА ЧОВЕКУ И СВЕТУ</p>	<p>Катихизација као литургијска делатност - заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација ("знања о вери"), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава и практична настава. Теоријска настава се реализује у учионици, док се практична настава се реализује у цркви - учешћем у литургијском сабрању; Реализација</p>

	<p>програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе - узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. Евалуацију наставе наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика;</p>
<p>VII - НАША БРИГА О СВЕТУ</p>	<p>Катихизација као литургијска делатност - заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација ("знања о вери"), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава и практична настава. Теоријска настава се реализује у учионици, док се практична настава се реализује у цркви - учешћем у литургијском сабрању; Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Наставник би требало да води рачуна и о психолошким</p>

	<p>чиниоцима извођења наставе - узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. Евалуацију наставе наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика;</p>
--	---

Назив предмета : **ДИГИТАЛНИ СВЕТ**

Разред: **ПРВИ**

Недељни фонд часова: **1**

Годишњи фонд часова: **36**

Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.

Ред. број	НАСТАВНА ТЕМА	обрада	Остали облици рада	укупно
I	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	10	8	18
II	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	5	3	8
III	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	5	5	10
	УКУПНО:	20	16	36

Кључне речи: дигитални уређаји, комуникација преко дигиталних уређаја, безбедност, алгоритам, решавање проблема, подаци о личности

Р.б.	Исходи	Назив наставне теме	Садржаји	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остављања програма
1.	<ul style="list-style-type: none"> – препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих; – наведе неке од животних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова; – упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја; – упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих; – користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника); – упореди дигитални и папирни уџбеник; 	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	<p>Различит изглед дигиталних уређаја.</p> <p>Дигитални уређаји у различитим занимањима.</p> <p>Учење уз помоћ дигиталних уџбеника.</p> <p>Креативно изражавање са дигиталним уређајима и без њих.</p> <p>Комуникација посредством дигиталних уређаја.</p> <p>Дигитални уређај и паметни дигитални уређај.</p> <p>Коришћење дигиталних уређаја за повећање прилика за учење и стицање искуства ученика у области науке, културе и уметности.</p>	<p>Компетенција за учење,</p> <p>Дигитална компетенција,</p> <p>Естетичка компетенција,</p> <p>Рад с подацима и информацијама,</p> <p>Сарадња.</p> <p>Комуникација</p>	<p>Наставник треба да креира образовну ситуацију у којој ученици могу да увиде да су дигитални уређаји свуда око њих, и да нису то само десктоп и лаптоп рачунари и таблети, већ и телефон, клима уређај, фриџидер, веш – машина и једни именом их зовемо дигитални уређаји.</p> <p>Навести ученике да дају примере коришћења дигиталних уређаја из свакодневног живота.</p> <p>Наставник треба да спроведе обуку ученика за коришћење дигиталних уџбеника.</p> <p>Омогућити ученицима да, на часу, вајају у пластелину популарни лик из цртаћа.</p> <p>Наставник користи прилику да са ученицима разговара о комуникацији са дигиталним уређајима и без њих.</p> <p>Ако постоји могућност</p>

					<p>организовати одлазак у музеј.</p> <p>Пре одласка на наставу у природу, посебно је значајно да наставник употреби неку од постојећих веб – презентација (http://viminacium.org.rs/izlozbe/viminacium-virtual-tour/) и виртуелно упозна ученике са местима које ће посетити.</p>
	<p>– упореди традиционалне видове комуникације са комуникацијом посредством дигиталних уређаја;</p> <p>– наведе неке од карактеристика „паметног“ дигиталног уређаја;</p> <p>2. – наведе на који начин дигитални уређаји могу да допринесу упознавању културне баштине;</p> <p>– наведе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље;</p> <p>– наведе неке од здравствених ризика</p>	<p>БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА</p>	<p>Дигитални уређај и наше здравље (вид, положај тела, време пред екраном, дигитални уређај као отпад).</p> <p>Подаци о личности и њихова заштита при комуникацији помоћу дигиталних уређаја.</p> <p>Помоћ у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, зло намерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин.</p> <p>Одговорно руковање дигиталним уређајем (мере физичке заштите, коришћење лозинке).</p>	<p>Компетенција за учење,</p> <p>Дигитална компетенција,</p> <p>Естетичка компетенција,</p> <p>Рад с подацима и информацијама,</p> <p>Сарадња.</p> <p>Комуникација</p>	<p>Указати на чињеницу да се број занимања у којима је дигитални уређај доминантно средство за рад непрестано увећава и да отуда потиче потреба да негујемо здраве навике када је употреба дигиталних уређаја у питању. Нагласити да проблеми који настају са видом и коштано – мишићним системом не настају од употребе технологије, већ од неправилног положаја тела, претежног седења, дужег гледања без промене фокуса. Заједно излистати неке од здравствених ризика.</p> <p>Правилно одлагање електронског отпада важно је за очување здраве</p>

<p>везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталних уређаја;</p> <ul style="list-style-type: none">– доведе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине;– наброји основне податке о личности;– објасни зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја;– именује особе или институције којима се треба обратити за помоћ у случају контакта са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин;– наведе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем на одговоран начин				<p>животне средине.</p> <p>Указати на чињеницу да нису све особе које користе интернет добронамерне. Од изузетног значаја је да ученици схвате који подаци спадају у податке о личности, као и на које начине их људи најчешће чине доступним на интернету.</p> <p>Нагласити ученицима на који начин да се понашају и коме да се обрате за помоћ у случају непримерног садржаја или понашања појединаца на интернету.</p>

	<p>(примена мера физичке заштите) и објасни зашто је важно примењивати их;</p> <p>– анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење;</p>				
3.	<p>– протумачи симболе познатог/договореног значења и спроведе поступак описан њима;</p> <p>– уочи и исправи грешку у симболима израженом упутству (алгоритму), провери ваљаност свог решења и по потреби га поправи (самостално или сараднички);</p> <p>– доведе у везу алгоритам и понашање дигиталног уређаја</p>	<p>АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА</p>	<p>Разлагање проблема на мање целине.</p> <p>Осмишљавање корака који воде до решења једноставног проблема.</p> <p>Тумачење постојећих и креирање алгоритама изражених симболима.</p> <p>Уочавање и исправљање грешака у алгоритму.</p> <p>Тумачење понашања дигиталног уређаја у односу на приказани алгоритам.</p>	<p>Компетенција за учење,</p> <p>Дигитална компетенција,</p> <p>Естетичка компетенција,</p> <p>Рад с подацима и информацијама,</p> <p>Сарадња,</p> <p>Комуникација</p>	<p>Знања ученика и садржаје осталих обавезних предмета и изборних програма требало би искористити како би се пред њих поставио адекватан задатак – поступак који треба да анализирају и предложе кораке за његово спровођење (колут унапред, писање слова, низ сличица од којих треба саставити причу, низ сличица међу којима има сувишних...)</p> <p>Наставник треба да уведе термин <i>алгоритам</i> и да га ученицима протумачи као упутство за решавање неког проблема или извођење неког поступка.</p> <p>Наставник треба ученицима да обезбеди упутство које им омогућава да изврше</p>

<p>потпуно непознати задатак.</p> <p>Наставник често треба да поставља ученике у ситуације да разматрају унапред креиране алгоритме за решавање одређених задатака, да у више наврата откривају грешке и исправљају их, све док не дођу не само до најбољег, већ и до најефикаснијег решења.</p> <p>Ако су ученицима на располагању рачунари, рад у програму на адреси https://scratch.mit.edu/projects/19685257/ може да допринесе досезању дефинисаних исхода.</p>				
---	--	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Српски језик: Читање текстова са интернета. Образовне игре.

Математика: Различити садржаји са интернета везани за бројеве, сабирање, одузимање, тестови знања.

Ликовна култура: Вајање популарног лика из цртаћа повезати са видео записом вајања истог лика.
Прављење различитих постера и паноа.

Верска настава: Различити цртани филмови који илуструју дешавања из Библије.

Свет око нас: Правилно одлагање електронског отпада је битно за очување животне средине.

Опасност на интернету, показати да нису сви добронамерни.

Физичко васпитање: Указати ученицима колико је важно ограничити коришћење дигиталних уређаја и бавити се спортом.

Активности наставника	Активности ученика
организује час	активно учествују у реализацији часа
презентује наставне садржаје	записују
ангажује ученике, водећи рачуна о претходним знањима која поседују	анализирају
демонстрира	дискутују
користи ИКТ	закључују
подстиче ученика на активно учешће	примењују
повезује садржаје са свакодневним животом	учествују у тимском и групном раду
вреднује рад ученика	процењују наставу, рад других ученика и сопствени рад

НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА

У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднују се процес и продукти учења. Устаљене методе процене постигнућа ученика, које наставници примењују у другим обавезним предметима и изборним програмима, могуће је применити и овде. Изазови попут чињенице да процене постигнућа засноване само на резултатима практичних задатака које ученици раде није довољан показатељ онога што они знају и умеју, или да је, при сарадничком раду, врло тешко идентификовати допринос сваког појединца, доводи до потребе за издвајањем неколико техника које се посебно препоручују за примену у оквиру предмета Дигитални свет

- **Самопроцена:** програм наставе и учења очекује да ученици објасне нпр. начин функционисања јеноставних алгоритама(укључујући и оне који су сами креирали), тестирају их, а затим откривају и исправљају грешке у њима. неговање праксе исказивања рефлексивних коментара током представљања онога што су урадили прилика је за развој самоувида и саморегулације у учењу и основа за процену властитог постигнућа ученика;

- **Вршњачка процена:** ова врста процене постигнућа ученика природно се надовезује на процес самопроцене – ученици раде у пару или групи на истом задатку и имају могућност да, делећи одговорност, стварају и исправљају решења, те пружају конструктивне повратне информације.

- **Отворена питања:** знање ученика о концептима који су обухваћени програмом неће увек бити лако уочљиво. Постављање отворених питања један је од начина на који наставник може да процени постигнућа својих ученика, али и да допринесе

продубљивању њиховог разумевања конкретног концепта. Питања која почињу са „*Зашто*” или „*Како*” посебно су корисна:

Зашто није добро да чашу са слатким пићем држиш поред дигиталног уређаја? Како ради твој алгоритам? Зашто је потребно да водиш рачуна о дужини времена које је потребно у раду са дигиталним уређајем? итд.

- **Већ знам – Желим да научим – Научио/ла сам:** коришћење рубрика за идентификацију онога што већ знају, шта желе да науче и, накнадно, онога што су научили, корисна је техника коју ученици могу да користе за подршку самосталном учењу, а наставник за процену њихових постигнућа.

Примељујући предложене методе процене постигнућа ученика наставник креира и конзистентно гради персонализовано и подстицајно образовно окружење. Он прати постигнућа ученика из улоге активног посматрача и ментора. Избегнута је формална ситуација процењивања (наставник не прозива и не пропитује ученике), чиме је ниво стреса ученика битно смањен (потенцијално и елиминисан). Јачање самопоуздања ученика и саморегулације у учењу посебна је добробит која произилази из наведеног.

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за сумативно оцењивање ученика

Шта пратимо	Поступак и инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених исхода постигнућа у току савладавања програма предмета.</p> <p>Процењују се: вештине разумевања, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим задацима; вештине, руковање алатима и технологијама и извођење радних задатака.</p>	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу у евиденције наставника:</p> <p>број јављања (тачни одговори):</p> <p>за једно јављање / тачно одрађен задатак +,</p> <p>за јављање више пута / више тачних задатака ++,</p> <p>за давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања / проналажење других решења за задатак 5,</p> <p>ко не зна одговор – (три минуса 1), домаћи задаци: за 3 неодражена домаћа задатка 1.</p> <p>Напомена: водити рачуна о:</p> <ul style="list-style-type: none"> - свеобухватности одговора - сналажењу у одговарајућим и наменским програмима и апликацијама - хоризонталном и вертикалном повезивању градива <p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције:</p> <p>сарадња у групи (сви чланови су укључени), степен знања свих чланова групе, квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (апликација, табела...).</p>	<p>- континуирано</p> <p>- након завршетка теме</p> <p>- по потреби</p>

НАЧИНИ ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

Вредновање ученика са тешкоћама у развоју

Елементи вредновања:

- Однос према раду
- Праћење постављених задатака
- Уважавање других ученика и наставника, праћење правила понашања на часу, доношење прибора за рад.